

séget terheli. A kiküldötteknek írásban kötelezettséget kell vállalniok arra, hogy kiképzésük után legalább három évig szolgáljanak a községi tűzoltótestületben és ha ennek a kötelezettségüknek saját hibájukból nem tesznek eleget, a tanfolyamon részvételükkel kapcsolatos költségeket megtérítik.

(4) Az (1)–(3) bekezdésben meghatározott kötelezettségek teljesítése alól felmentés nem adható. A második tűzoltótiszt kiképzésére és második kiképzett tűzoltótiszt alkalmazására 1939. évi július hó 1-ig használatos adható.

F) Testületi kiképzés.

56. §. (1) A tűzoltótestület tagjait testületi kiképzésben is részesíteni kell. E tekintetben a belügyminiszter szabályzatában foglaltak az irányadók.

(2) Az elméleti és gyakorlati oktatáson felül a tűzoltótestületek tagjai részére a hazafias érzést fejlesztő s általános ismeretterjesztő előadásokat is kell tartani.

(3) A tűzoltóság minden tagját az első segélynyújtásban elméletileg és gyakorlatilag ki kell képezni. Ezt a kiképzést a községi orvos (kórorvos), illetőleg városi orvos hivatali kötelességként díjtalanul köteles teljesíteni. A kiképzés mértékének évenkénti ellenőrzéséről a község (város) köteles gondoskodni.

G) Testnevelési hatóságok és más szervek együttműködése.

57. §. Az emberi életet és vagyont, tehát nemzeti értéket védő hivatásos, önkéntes, magán- és köteles tűzoltótestületek működését a testnevelési hatóságoknak és más testnevelési szerveknek saját hatáskörükben is elő kell mozdítaniok.

IV. Fejezet.

Tűzoltószövetségek.

A) A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség hivatása, székhelye és tisztikara.

58. §. (1) A hivatásos, önkéntes, köteles és magántűzoltóságok a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségbe (alábbiakban: szövetség) tömörülnek. (T. 8. §.)

(2) A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség egyrészt a belügyminiszter tűzrendészeti szakközege, másrészt az ország tűzoltótestületeinek központi szerve.

(3) A szövetség székhelye Budapest; pecsétje: Magyarország koronás címere a következő körirattal: Magyar Országos Tűzoltó Szövetség. Budapest 1870.

(4) A szövetség elnöke az országos tűzrendészeti felügyelő.

(5) A szövetséget hatóságoknál és harmadik személyekkel szemben az elnök képviseli. Az elnököt akadályoztatása esetén a társelnök vagy az alelnökök egyike helyettesíti. Az elnök vezeti a szövetség valamennyi testületi szervének ülését; aláírja a szövetség kiadványait.

(6) A szövetség társadalmi tevékenységét a társelnök irányítja.

(7) A társelnököt és — a szövetség alapszabályaiban meghatározott számban — az alelnököket az országos közgyűlés választja. Az egyik alelnököt a kerületi tűzrendészeti felügyelők közül kell választani.

(8) A szövetség igazgatási és ügyviteli tennivalóit az elnök irányítása mellett az általa javaslatba hozott és a belügyminiszter által visszavonásig terjedő időre kinevezett főtitkár látja el. A főtitkár az elnöki tanácsnak (59. §. (2) bek.) hivatalból tagja és az igazgatási ügyek előadója. A főtitkár a szövetség terhére a kerületi tűzrendészeti felügyelővel egyenlő költségátalányt kap.

(9) Az irodai kezelőszemélyzetet és szolgálókat az elnök alkalmazza. Járandóságukat és létszámukat az elnöki tanács állapítja meg.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség testületi szervei.

59. §. (1) A szövetség ügyeit a tisztikaron felül (58. §.)

- a) az elnöki tanács,
- b) az országos választmány és
- c) az országos közgyűlés intézi.

(2) Az elnöki tanács tagjai az elnök, a társelnök, az alelnökök, a kerületi tűzrendészeti felügyelők, a főtitkár, a számvizsgáló bizottság elnöke és az országos választmány ülésén öt évre választott hét előadó. Lég-

védelmi ügyekben a felsoroltakon felül az elnöki tanács tagja az országos légvédelmi parancsnok vagy helyettese, továbbá a honvédelmi miniszter részéről kirendelt egy előadó.

(3) Az elnök szakkérdések és általában fontosabb ügyek tárgyalására az országos választmány tagjaiból és külső szakértőkből egy vagy több szakbizottságot alakíthat. A szakbizottság feladata a hozzá utalt ügyeknek szakszempontról előkészítése az (1) bekezdésben felsorolt szervek részére. A szakbizottság elnökét és előadóját a szövetség elnöke jelöli ki.

(4) Országos választmányi ülést rendszerint évenként, országos közgyűlést rendszerint öt évenként kell tartani.

(5) Az országos választmányi ülésén és az országos közgyűlésen — a választásokon és fellebbezéseken felül — csak általános érdekű ügyeket, szabályzatokat, költség-előirányzatot, zárószámadást és az évi jelentéseket lehet tárgyalni.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség feladatai.

60. §. A szövetség

a) a minisztereknek felhívásra, bíróságoknak és más hatóságoknak megkeresésre, magánosoknak kérelemre tűzrendészeti ügyekben szakvéleményt ad és saját kezdeményezésére javaslatot tesz;

b) a tűzoltó szervezeteken belül gondoskodik a légvédelmi szempontok állandó érvényesüléséről és a légvédelem tűzoltói szakágzatának fejlesztéséről;

c) külföldi tűzoltóintézményekkel kapcsolatokat létesít és tart fenn;

d) a hatóságokat a tűzoltói szolgálat egységes megszervezésében támogatja, a tűzrendészet és tűzoltói intézmény fejlesztését előmozdítja;

e) a tűzoltótestületek tagjainak szakszerű és egységes kiképzésére vonatkozó szabályzatok és utasítások tervezetét elkészíti és a belügyminiszterhez felterjeszti;

f) fecskendő, szerek és más felszerelési tárgyak egységes típusának megállapítására, a légvédelmi szempontokat is figyelembe véve, a belügyminiszterhez javaslatot tesz;

g) a hatóságokkal, a tűzoltótestületekkel, a tűzrendészeti felügyelőkkel és a törvényhatósági tűzoltószövetségekkel közvetlenül érintkezik; a törvényhatósági tűzoltószövetségek ügymenetét megvizsgálja és pénzkézelését ellenőrzi;

h) oktatási célokra tűzoltói és tűzbiztosítási, továbbá a mentőügy állásáról statisztikát vezet;

i) tűzrendészeti szakkönyvek és szaklap kiadásáról gondoskodik; a külföldi szakirodalmat figyelemmel kíséri, hivatalos lap, könyvek és más kiadványok útján propagandát fejt ki; tűzoltó-múzeumot, szakkönyvtárat, tanszergyűjteményt létesít és tart fenn; laboratóriumi kísérleteket lehetőleg anyagilag is támogat;

j) a tűzoltótisztek részére továbbképző tanfolyam szervezését kezdeményezi, arra érdemes tűzoltótiszteket bel- és külföldi tanulmányútra kiküld;

k) a tűzoltói díszérem adományozására javaslatot tesz;

l) a tűzoltói szolgálati érdemeket és a szövetség tiszteletbeli tagsági, valamint díszjelvényét az igényjogosultaknak, illetőleg érdemeseknek kiadja;

m) versenyeket, kiállításokat, kísérleteket, tűzpróbákat, szakfelolvasásokat, tanulmányutakat, kirándulásokat és ünnepségeket rendez;

n) gondoskodik a bajtársi szellemnek hazafias és erkölcsi nevelés, valamint jellemképzés útján fejlesztéséről;

o) tűzoltó-segélyző, esetleg biztosító pénztárt létesít és tart fenn; tűzoltó-otthon, üdülő, és egyéb tűzoltói jóléti intézmények felállítását anyagi támogatással lehetővé teszi.

B) Törvényhatósági tűzoltószövetségek

(Törvényhatósági tűzoltószövetségek alakítása.

61. §. (1) A hivatásos, önkéntes, köteles és magántűzoltótestületeket törvényhatósági tűzoltószövetségbe kell tömöríteni. (T. 8. §.)

(2) Valamennyi vármegyei törvényhatóság területén külön törvényhatósági tűzoltószövetséget kell alakítani. Ha a vármegye területén törvényhatósági jogú város is

van, az ott működő szervezett tűzoltóságok a vármegye területén lévő tűzoltóságokkal együtt alkotják a törvényhatósági tűzoltószövetséget. Ha a vármegye területe nem foglal magába törvényhatósági jogú várost, a szövetség címében csak a vármegye, ha pedig a szövetségnek törvényhatósági jogú város tűzoltótestületei is tagjai, akkor abban mind a vármegye, mind a törvényhatósági jogú város (városok) nevét fel kell tüntetni (pl. Heves vármegyei tűzoltószövetség, Hajdú vm. és Debrecen thj. és sz. kir. város tűzoltószövetsége, Csongrád vármegye, Szeged thj. és sz. kir. város, valamint Hódmezővásárhely thj. város tűzoltószövetsége.)

(3) Budapest székesfőváros területén működő tűzoltótestületeket külön szövetségben kell tömöríteni.

A törvényhatósági tűzoltószövetség szervezete.

62. §. (1) A törvényhatósági tűzoltószövetség székhelye a vármegyei törvényhatóság székhelye; pecsétje: a törvényhatóság címere, illetőleg az érdekelt törvényhatóságok egymás mellett alkalmazott címere a szövetség nevét tartalmazó körirattal és alakulásának évszámával.

(2) A törvényhatósági tűzoltószövetség elnöke az alispán, Budapesten a polgármester. A vármegye területében foglalt törvényhatósági jogú város polgármestere a törvényhatósági tűzoltószövetség társelnöke, a vármegyei tűzrendészeti felügyelő a szövetség ügyvezető alelnöke, a vármegye területében foglalt törvényhatósági jogú város (városok) hivatásos tűzoltóságának főparancsnoka (főparancsnokai) a szövetség alelnöke (alelnökei).

(3) A törvényhatósági tűzoltószövetséget az elnök képviseli, akit akadályoztatása esetén az ügyvezető alelnök helyettesít.

(4) A törvényhatósági tűzoltószövetség ügyeit

- a) a választmány,
- b) a közgyűlés és
- c) a tisztikar intézi.

(5) A törvényhatósági tűzoltószövetség választmányának tagjai az elnök, társelnök (társelnökök), az ügyvezető alelnök, a törvényhatóság területén lévő járások főszo-

gabírái, a megyei városok polgármesterei, a járási tűzrendészeti felügyelők, továbbá a hivatásos tűzoltóságok főparancsnokai és parancsnokai, valamint a felsoroltak számának megfelelő számú választott tag.

(6) A törvényhatósági tűzoltószövetség közgyűlésének szavazásra jogosult tagjai a választmányi tagok, továbbá a törvényhatóság területén szervezett mindegyik tűzoltóság elnöke és parancsnoka; ezek közül bármelyiknek akadályoztatása esetén a testület által választott egy-egy tűzoltótiszt.

(7) A törvényhatósági tűzoltószövetség tisztikarát, és egyéb szerveit — az elnök, társelnök (társelnökök), ügyvezető alelnök, alelnök (alelnökök), valamint a hivataluknál (tisztiségüknél) fogva választmányi tagok kivételével — maga választja meg.

(8) Választmányi ülést rendszerint évenként, közgyűlést rendszerint három évenként kell tartani.

A törvényhatósági tűzoltószövetség feladatköre.

63. § (1) A törvényhatósági tűzoltószövetség

a) a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség határozatait végrehajtja és céljainak elérését a tagtestületek közötti érintkezés közvetítésével előmozdítja;

b) a törvényhatóság tűzrendészetének fejlesztése céljából a törvényhatóság első tisztviselőjének javaslatot tesz;

c) az arra érdemes tűzoltótiszteket tanulmányútra küldi;

d) a kerületi és törvényhatósági tűzoltótanfolyamot anyagilag támogatja;

e) vármegyei és járási tűzoltóversenyeket rendez, tűzoltószer-kiállításokat, tűzpróbákat és bemutatókat tart;

f) a szolgálati érmek, díszjelvények, tiszteletbeli tagságok és a díszérem adományozása iránt a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek javaslatot tesz és az érmeket kiosztja;

g) a törvényhatósági tűzrendészeti felügyelő évi jelentését tárgyalja;

h) működéséről a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek évenként jelentést tesz.

(2) A törvényhatósági tűzoltószövetséget

az érdekelt törvényhatóságnak (törvényhatóságoknak) legalább olyan mértékű anyagi támogatásban kell részesítenie, amilyen összeget a tagtestületek tagsági díjai elérnek.

A tűzoltótestületek tagsági díja.

64. §. (1) A község és város tűzoltószövetségi tagsági díj címén lakóházanként és évenként tíz aranyfillért köteles költségvetésébe felvenni. (T. 8. §. (1) és (2) bek.) E tagsági díjak 50%-a a törvényhatósági tűzoltószövetséget, 50%-a a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget illeti. Az ilyen módon megállapított tagsági díjat a község (város) köteles minden év április hó 1. napjáig a törvényhatósági tűzoltószövetség pénztárába postatakarékpénztári befizetési lapon befizetni. A törvényhatósági tűzoltószövetség e díjakból a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget illető fele részt ennek pénztárába minden év április hó 10. napjáig egy összegben — ugyancsak postatakarékpénztári befizetési lapon — küldi meg.

(2) A magántűzoltóságok tagdíját az Országos Tűzoltó Szövetség állapítja meg. Ez a tagdíj évi 10 aranypengőnél kevesebb és évi 100 aranypengőnél több nem lehet. Ezt a tagdíjat is — az (1) bekezdésben megállapított módon — minden év április hó 1. napjáig kell befizetni a törvényhatósági tűzoltószövetség pénztárába. A magántűzoltóságok tagdíjából a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget illető fele részt az előbbi bekezdés rendelkezései szerint kell beküldeni.

(3) A tűzoltószövetségi tagsági díjat a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértően mérsékelheti és egyes városokat a tagsági díj fizetésének kötelezettsége alól felmenthet.

(4) A tűzoltótestületek a szövetség tagsági díja fejében a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség hivatalos lapját ingyen kapják és részesülnek mindazokban a kedvezményekben, amelyeket a szövetség megállapít.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség, valamint a törvényhatósági tűzoltószövetségek működésének részletes szabályai.

65. §. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség szervezetének e rendeletben nem szabá-

lyozott részleteit és a törvényhatósági tűzoltószövetségek működésére vonatkozó egyes szabályokat a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség; a törvényhatósági tűzoltószövetség működésére vonatkozó részletes szabályokat — amennyiben ezekről a jelen rendelet vagy a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség alapszabályai nem rendelkeznek — a törvényhatósági tűzoltószövetség alapszabályaiban állapítja meg. Az alapszabályokat a belügyminiszter az érdekelt miniszterek meghallgatásával láttatja. (T. 8. §. (2) bek.) A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség és a törvényhatósági tűzoltószövetségek ügyviteli szabályokat is alkothatnak.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség újjáalakítása.

66. §. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget a jelen rendelet hatálybalépésétől számított hat hónap alatt újra kell alakítani. Az újjáalakulás alkalmával megválasztott tisztikar, elnöki tanácsi tagok és választmányi tagok megbízatása 1941. évi december hó 31. napjáig tart, amikor a tisztikart az alapszabályokban meghatározott időtartamra újra kell választani.

V. Fejezet.

A tűzrendészeti személyi és dologi kiadások.

A tűzrendészeti kiadásoknak a törvényhatóságok és községek (városok) költségvetésébe felvétele.

67. §. (1) Tűzrendészeti kiadás alatt közkutak, vízmedencék létesítésével, tűzoltó- és mentőszerek beszerzésével, elhelyezésével, karbantartásával és pótlásával, a tűzoltók felszerelésével, egyenruhájával, kiképzésével és illetményeivel, önkéntes és köteles tűzoltóparancsnokok díjazásával, tűzoltók biztosításával, törvényhatósági tűzoltószövetség tagságával, a tűz színhelyén megjelent első fogatok (járóművek) jutalmazásával, a tűzoltóversenyre való kiküldés költségével, valamint a szertáros jutalmazásával felmerülő és a felsoroltakkal rokon természetű kiadásokat kell érteni.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt kiadások fedezéséről a törvényhatóságoknak és községeknek (városoknak) — az érvényben levő

jogszabályok keretei között — költségvetésükben kell gondoskodniok. Tűzrendészeti kiadást csak jóváhagyott költségvetés alapján lehet teljesíteni.

A tűzoltói intézmény fejlesztéséhez és a tűzrendészeti felügyelet ellátásához szükséges kiadások fedezése.

68. §. (1) A tűzoltói intézmény fejlesztéséhez és a tűzrendészeti felügyelet ellátásához szükséges kiadások fedezéséről külön jogszabályok rendelkeznek.

(2) Az (1) bekezdésben említett jogszabályok hatálybalépéséig a vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelettel kapcsolatban felmerülő kiadásokról az ezidő szerint érvényben levő jogszabályok értelmében kell gondoskodni.

HARMADIK RÉSZ.

Megelőző tűzrendészet.

I. Fejezet.

Általános óvintézkedések.

Tűzveszélyes anyagok és azok kezelése.

69. §. (1) Tűzveszélyes anyagot mindenkinek elővigyázatosan kell kezelnie s a vonatkozó külön rendelkezésekhez mindenkinek pontosan alkalmazkodnia kell.

(2) A tűzveszélyes anyagok:

a) éghető szilárd anyag: a faszén, kőszén, barnaszén, brickett, kőksz, tőzeg, kátrány-papír, haszonfa, tűzifa, valamint ezek hulladéka;

b) könnyen gyúló szilárd anyag: a széna, szalma, nád, sás, szálas takarmány, kalászos termény, szárított fű, gyógyfű és ezek hulladéka; a kender, len, nyersgyapot, rongy, pamut, vatta, juta, gyaluforgács, papír;

c) tűzveszélyes szilárd anyag: a nitrocelluloseból készült minden nem robbanó anyag (celluloid, film, műselyem), a foszfor és minden vegyülete, a dörzs- és biztonsági gyufa, a kén, és kénvirág, a terpentín és szalmiákszesz;

d) tűzveszélyes és robbanó gőzöket és gázokat festhető folyadék: mindenfajta ásvány-, föld- és növényolaj, kátrány, valamint az említettek minden párlata (benzín, benzol, motalkó) és terméke, mindenfajta

aetherikus olaj és ilyenek párlata, mindenfajta szesz és az ezekből készített mindenfajta lakk és kence; aether, acetón, acetilén dissous, szénkéneg, folyékony collódium, azok gőzei és mindennemű termékek, valamint a felsorolt anyagok hozzáadásával készült mindenfajta festék és lakk;

e) légnemű anyag (gőz, gáz): a világító gáz, acetylén, hidrogén, földgáz, mindenfajta gyúlékony gáz és a tűzveszélyes folyadékok robbanó gőze;

f) robbanó anyag mindenfajta robbantószer, valamint minden salétromsavas, pikrinsavas és nitroglicerines vegyület, a puska-por, mindenfajta gyújtózsínór, gyutacs és gyújtó kupak, végül mindenfajta lőszer és tűzijáték.

(3) Tilos együttesen raktározni olyan anyagokat, amelyek egymással érintkezve, tűzveszélyt okozható vegyi hatást váltanak ki.

(4) A belügyminiszter — szükség esetén az érdekelt miniszter meghallgatása után — a (2) bekezdésben fel nem sorolt anyagot is a tűzveszélyes anyagok közé sorolhat.

Tűzveszély keletkezésének elkerülése.

70. §. (1) Veszélyes és ezért kerülni kell:

a) robbanó gőzöket leadó vagy lobbanó folyadékot tüzelésztés céljából tűzhelybe (kályha, takaréktűzhely stb.) vagy tüzelőtérbe önteni;

b) tűzhely, füstelvezető cső, kémény, gőzkazán közelébe könnyen gyúló anyagot helyezni;

c) tűzveszélyes épület, üzem, vagy raktár közelében tüzet rakni;

d) nyílt üzletben tűzveszélyes anyagot előállítani vagy feldolgozni;

e) fiamgmunkáló helyiségben nyílt tüzet használni;

f) zárt helyiségben nyílt tüzelésű kályha vagy világítás közelében benzinnel tisztítani;

g) olyan villamos-berendezést vagy készüléket létesíteni és fenntartani, amely a hatályban lévő szabványoknak és biztonsági szabályzatoknak nem felel meg;

h) hamut, parazsat, salakot, pernyét, teljes eloltás és lehűtés nélkül éghető tartóba tenni vagy a szabadba kiönteni;

i) lakóház padlásán könnyen gyúló és éghető anyagot tartani;

j) csomagolásra szolgáló szénát, szalmát, fagyapotot vagy papírforgácsot laza állapotban nem tűzbiztos épületben elhelyezni, a csomagolóhelyiségben egy napi szükségletnél több anyagot vagy a munka befejezte után a gyúlékony hulladékot a munkahelyiségben tartani, dohányozási tilalom alá eső helyiségben dohányozni.

A tüztávolság.

71. §. (1) A tűz kitérésének és a kitért tűz terjedésének lehető megakadályozása céljából megfelelő tüztávolságot kell megállapítani. A tüztávolság a hőforrás és az éghető anyag között levő az az üres tér, amely légtömeggel a tűz sugárzó hőhatását csökkenti vagy amelyen keresztül a hőforrásról az éghető anyagra gyújtó hatású szikra nem repülhet.

(2) Ha a tüztávolságot ez a rendelet vagy más törvényes jogszabály nem állapítja meg, azt esetenként (4. §.) kell meghatározni.

Fásítás a tűz terjedésének megakadályozására.

72. §. (1) A tűz terjedésének megakadályozása céljából a légvédelmi követelményeknek megfelelően a községek utcáit és tereit fokozatosan (legkésőbb ennek a rendeletnek hatálybalépésétől számított öt év alatt) lombfákkal kell szegélyezni, illetőleg beültetni.

(2) A fákat a gyalogjáró, illetőleg a gyalogosok számára fenntartott úttest-rész külső szélén, egymástól általában oly távolságra kell ültetni, hogy lombkoronájuk 6–8 év alatt összefüggő egészet alkosson. Ahol a terület nagysága lehetővé teszi, ott — a zavartalan közúti közlekedés biztosítása mellett — több sor fát is lehet ültetni.

Tűzrendészeti intézkedések fáklyásmenet és tűzijátékok engedélyezésénél.

73. §. Fáklyásmenetre vagy tűzijátékra vonatkozó rendőrhatalósági engedélynek a szükséges tűzrendészeti óvintézkedéseket is tartalmaznia kell. (5. §.)

Dohányozási tilalom.

74. §. (1) Épület tetőzetén és a padláson, csürben, pajtában, szériuskertben, szérűn, továbbá minden más olyan helyen vagy helyiségben, ahol tűzveszélyes anyagot tartanak, előállítanak, feldolgoznak, raktároznak vagy szállítanak, egyáltalában nem; nyilvános előadások tartására szolgáló helyiségben (épületben) pedig csak a tűzrendészeti hatóság által megállapított helyen szabad dohányozni. A dohányozási tilalmat a bejáratnál és a helyiségben jól láthatóan, jól olvasható betűkkel fel kell tüntetni.

(2) Nyilvános előadások tartására szolgáló helyiségnek (épületnek) dohányzásra kijelölt részét és mulatóban az asztalokat a szivar- és cigarettavégek, valamint gyufaszálak elhelyezésére alkalmas edényekkel, illetőleg hamutartókkal kell ellátni. Ezekbe az edényekbe, illetőleg hamutartókba vizet kell önteni.

A tűzkár ellen biztosítás.

75. §. Az elsőfokú tűzrendészeti hatóság, községekben pedig a községi elöljáróság minden év tavaszán egyszer hívja fel a község (város) lakosságának figyelmét — a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő módon — a tűzkár elleni biztosítás előnyére. Figyelmeztesse azonban a lakosságot, hogy a túlbiztosítástól minden körülmények között tartózkodják, mert a biztosítás tárgyának teljes értékén túl a biztosítás érvénytelen (1875 : XXXVII. tc. 470. §. első bek). Ugyanazon alkalommal az értéken aluli biztosítás helytelenségére is fel kell hívni a lakosság figyelmét.

II. Fejezet.

Építkezés tűzrendészete.

Általános szabályok, építési engedély.

76. §. (1) Építkezésnél az építésügyről és az építészrendészetről, valamint a légvédelemről szóló külön jogszabályokban a tűzbiztos építkezésekre megállapított általános rendelkezéseken felül e rendelet rendelkezéseit is alkalmazni kell.

(2) E rendelet 76–125. §-aiban foglalt rendelkezéseket a rendelet hatálybalépésekor már fennálló épület, illetőleg üzem-

tekintetében csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha ez tűzveszély elhárítása érdekében multhatatlanul szükséges.

(3) Az építési engedélyt a helyi tűzrendészeti szakértő meghallgatása után kell kiadni és őt a helyszíni szemlére mindig meg kell hívni. (5. §.)

(4) Ha a helyi tűzrendészeti viszonyok megkívánják, vagy ha az épületet (helyiséget) különleges célra (pl. nyilvános előadások tartására és nagyobb embertömegek befogadására, tűzveszélyes anyagok előállítására, feldolgozására vagy kezelésére) építik, különleges tűzrendészeti óvintézkedéseket (pl. magasabb tűzfal építését, a padlástérnek egész magasságában tűzbiztosan elválasztását, a tetősík párkányának tűzfalal megszakítását, szárító helyiségnek az üzem többi részétől tűzbiztos elválasztását, tűzveszélyes üzem helyiségében műköből vagy mészköből készült lépcső mellőzését vagy eresznélküli vagy falazott párkánnyal építkezést) is el kell rendelni.

(5) Gazdasági épületnek nem tűzbiztos anyagból építése csak akkor engedélyezhető, ha a gazdasági épület és más épület között kellő tűztávolság biztosítható, vagy ha a gyúlékony anyag megfelelően lángbiztossá van téve.

(6) Tetőfedő anyagul község (város) belső területén nádat, szalmát, faszindelyt vagy más könnyen gyúló vagy éghető anyagot a jelen rendelet hatálybalépése után építkezésnél használni általában tilos, ilyen anyaggal fedett ház tetejének könnyen gyúló vagy éghető fedőanyaggal javítását csak abban az esetben szabad megengedni, ha a javítás a tető felénél nagyobb terjedelempre nem terjed ki. E szabály alól a tűzrendészeti hatóság a tűzrendészeti szakértő és a gazdasági felügyelő meghallgatásával kivételt tehet.

(7) Az építési engedélyt, az abban felsorolt tűzrendészeti óvintézkedések fogantatásának ellenőrzése végett, a helyi tűzoltóparancsnoknak (tűzoltóparancsnoknak) is ki kell adni.

Padlás tűzvédelme.

77. §. (1) Lakóházak padlástérén általában csak bútorok, bútordarabok, a háztartásban nélkülözhetetlen és éghetetlen vagy nehezen

gyulladó tárgyak, üres ládák és kosarak helyezhetők el. Papir- és szövetneműek csak keményfa ládákban, vagy szorosrafűzött lángbiztos csomagolásban legfeljebb oly mennyiségben tarthatók, hogy az országos légvédelmi készütség elrendelésével a padlásterről való eltávolításuk és máshová elhelyezésük a legrövidebb idő alatt lehetséges legyen. A 69. §. (2) bekezdésében felsorolt tűzveszélyes anyagok lakóház padlástérén általában nem tarthatók. Könnyen gyúló szilárd anyagot (69. §. (2) bekezdés b) pont) nem lakás céljára szolgáló épületek (üzletrészek) padlástérén csak abban az esetben szabad tartani, ha a raktározásra szolgáló helyet a padlás többi részétől, valamint a szomszéd házaktól tűzfal választja el és használatban lévő kémény nincs a padlástérén átvezetve. Ha ilyen esetben a tűzfalon átjáró nyílások alkalmazása elkerülhetetlen, akkor azokat önműködően csukódó, zárható, erős és tűzbiztos vasajtóval kell ellátni. A területileg illetékes vegyesdandár légvédelmi parancsnokának megkeresésére a tűzrendészeti hatóságok egyes kijelölt városrészekben könnyen gyúló szilárd anyagok raktározását nem lakás céljaira szolgáló épületek (épületrészek) padlástérében is megtilthatják.

(2) Padlásán általában csak a padlótól számított 1,60 méter magasságig szabad raktározni. Ennél magasabb raktározás csak akkor megengedett, ha ez valamely bútordarab (pl. szekrény) méreteinél fogva elkerülhetetlen; ily tárgyat azonban úgy kell elhelyezni, hogy minden oldalról könnyen hozzáférhető legyen. Egyéb tárgyak is csak úgy helyezhetők el, hogy raktározásuk módja a könnyű hozzáférést ne akadályozza.

(3) A padlásrészeknek egy méternél nagyobb szintkülönbsége esetén a magasabb részekben való raktározásához a tűzrendészeti hatóság engedélyre van szükség. A különböző magasságú szakaszokat lépcsővel, vagy helyhez kötött létrával kell összekötni. A padlásterek bejárati ajtóit, valamint a megosztott padlásterek elválasztó tűzfalaiban lévő vasajtókat önműködően csukódó szerkezettel kell ellátni és állandóan betéve kell tartani.

(4) A tűzrendészeti hatóság elkerülhetetlen szükség esetén, különösen légvédelmi okokból elrendelheti

a) a fedélszerkezet és a padlás minden farészének lángbiztosságtételét és lángbiztosan jókarbantartását;

b) a padlás osztófalainak (rekeszeinek) merev szövetű sodronyhálóból és az osztófalak ajtóinak lángbiztossá tett, gyalult faanyagból vagy könnyen áttörhető más alkalmas anyagból készítését;

c) nagyobb hatásfokú kézi tűzoltókészülék és egyéb tűzoltófelszerelések tartását;

d) szükséges mennyiségű homoknak minden padláson tartását;

e) a padlástér üresen tartását vagy onnan az (1) bekezdésben fel nem sorolt anyagok, így különösen papíros, könyvek, ruha vagy szövet hulladék eltávolítását.

Kémény építése és tisztántartása.

78. §. (1) Olyan épületet, amelyben tűzhelyeket kívánnak elhelyezni, a jelen rendelet hatálybalépése után tűzbiztos anyagból készült, kívül-belül vakolt vagy cementhabarccsal hézagolt, a tetőgerincnél legalább 80 cm-rel magasabb, szabályszerű kéménnyel kell építeni. A kémény belső üregének szélét minden faszerkezet külső szélétől legalább 15 cm távolságban téglá- vagy betonfalazattal és a téglák réseit elfedő cseréppel és vakolattal kell elválasztani. A jelen rendelet hatálybalépése után építkezésnél 16 cm átmérőjű körkeresztmetszetű kéménybe legfeljebb három rendes tüzelésű tűzhely füstcsövének szabad torkolnia. Olyan kéménybe, amelybe rendes kályhaszó torkol, motor kipuffogóját bevezetni nem szabad.

(2) Ha tűzrendészeti szempontból szükséges, a hatóság az építési engedélyben — különösen gyár vagy más iparüzemnél — az építésügyi szabályzatban megszabott méretnél magasabb kémény építését rendelheti el.

(3) Emeletes épületben a földszint és minden emelet sor kéményeit külön-külön kell felvezetni. Több emelet sor kéményeit nem szabad egyesíteni, ha csak nem hatóságilag már elfogadott „thermofoor“ rendszerű kéményről van szó.

(4) E rendelet hatálybalépése után ké-

szülő kéményeken a padlásürben kéménytisztító nyílást hagyni nem szabad, a már meglévő ilyen nyílásokat pedig két év alatt be kell falazni és a kéménytisztításról más helyen és módon (pl. a tető felett lángbiztos kéményseprő járda építésével) kell gondoskodni. E kötelezettség alól a tűzrendészeti hatóság egyszerűbb falusi házaknál indokolt esetben kivételt tehet.

(5) Orosz kéményt a jelen rendelet hatálybalépése után csak körkeresztmetszettel szabad építeni. Ilyen kémény belső világának legalább 16 cm-nek kell lennie. A kéményür falazatára legalább fél téglát kell használni, a körkeresztmetszetű nyílásokat pedig idomtégglából vagy megfelelően faragott rendes téglából kell építeni. Orosz kéményt csak kívülről, a tetőn szabad tisztítani.

(6) A kémény-nyílásnak a helyiség mennyezetétől olyan távolságra kell lennie, hogy a füstöső a mennyezetétől, valamint egyéb éghető anyagtól legalább 50 cm távolságban legyen elhelyezhető.

(7) Tűzhely (fűtőtűz, tüzelőtűz) füstcsöve csak szabályszerűen falazott kéménybe torkolhatik. A füstcsövet közvetlenül a szabadba (eresz alá, vagy közvetlenül a padlásürön át a tetőn) kivezetni vagy mennyezetten és éghető anyagon hőszigetelés nélkül átvezetni nem szabad. A füstcsöveket szilárdan kell egymásba helyezni és széthullás ellen biztosítani kell.

Kémények seprése és égetése.

79. §. (1) A használatban levő kéményeket, kürtöket, füstelvezető csöveket, valamint tűzhelyeket állandóan tisztán kell tartani, illetőleg azoknak tisztításáról (seprtetéséről, koromhulladék eltávolításáról) gondoskodni kell. Ennek a kötelezettségnek teljesítése tekintetében az idevonatkozó mindenkor törvényes rendelkezések irányadók.

(2) A kémény nem használt füstcsőnyílását bárminő gyúlékony anyaggal (rongy, papír) betömni vagy befedni nem szabad. Ilyen célra tűzbiztos fedőlapot kell használni, melynek közelében gyúlékony anyagot tartani nem szabad.

(3) A kémény seprése és égetése alkalmával köteles a kéményseprő meggyőződni arról, nincsen-e az épületben — különösen a

kémény körül — valamely tűzveszélyes állapot vagy egyéb tűzrendészeti szabálytalanság. Ha ilyent talál, annak megszüntetésére a háztulajdonost (megbízottját) figyelmeztetnie kell. Ha az észlelt szabálytalanság a következő seprés alkalmával még mindig fennállana, ezt köteles a kéményseprőmester az elsőfokú közigazgatási hatóságnak azonnal bejelenteni és a tűzveszélyes szabálytalanság megszüntetéséig a kéményégetést mellőzni. Különösen be kell jelenteni.

a) ha a padláson tetőre kijáró nyílás és annak megfelelő létra nincsen, a tetőn pedig a kéményekhez vezető erős kéményseprő-járda nincsen;

b) ha kályhának vagy tűzhelynek helyéről eltávolítása után a fali füstcsőnyílást nem zárták el tűzbiztos lappal vagy fémfedővel vagy a véglegesen használaton kívül helyezett füstcsőnyílást nem falazták be;

c) ha a kémény legalább 1 mm falvastagságú vasbádogból készült, jól záródó kettős kéménytisztító és koromkiszedő ajtóval nincsen ellátva;

d) ha a kéményfej sérült, mikor is a meglazult téglákat azonnal be kell venni addig is, amíg a kéményt kijavítják;

e) ha a kéménytoldó nem tűzbiztos anyagból van és a kéménybe nincsen jól bekötve;

f) ha a mászható kémény üregében papírt, rongyot, szalmát, fadarabot, vagy más könnyen gyúló anyagot tartanak;

g) ha a kéményfalba tetőzeti, mennyezeti vagy egyéb szerkezeti fákat építettek be, vagy ha a kéménytől 15 centimétert meg nem haladó távolságban faszerkezet van és a kémény ürege nincs falazattal, annak hézagát elfedő cseréppel és vakolattal ellátva;

h) ha a függőlegestől 30 foknál nagyobb elhajlással épített kéménynek nincs a törési pontoknál jól záródó kettős vasbádog tisztító ajtaja;

i) ha az új orosz kémény keresztmetszete nem kör alakú, hanem négyszögletes és így a szokásos tisztító eszközökkel rendszeren ki nem seperhető;

j) ha az orosz kémény álló műkö lapokból, vagy más szabálytalan anyagból készült;

k) ha a kémény falazata a tetőn kívül vagy a padlástérben nincsen hézagmentesen

bevakolva,

l) ha nincs a földszintnek és minden emeletsornak külön kéménye és ugyanazon az emeletsoron szűkebb-méretű kéménybe keletőnél, nagyobb-méretű kéménybe pedig háromnál több füstcső van bevezetve vagy ha a füstcsövek betorkolása egyenlő magasságban van;

m) ha a kéménytisztító ajtók könnyen hozzáférhető zárt helyiségben vannak elhelyezve;

n) ha a kéménytisztító ajtók a padlástérben fél méternél közelebb vannak faanyaghoz és a faanyag nincsen vaslemezzel burkolva;

o) ha mászható kéménynek zárt helyiségbe nyíló alsó nyílásán nincs kettős vasbádogajtó;

p) ha a füstesatornát mennyezetre vagy deszkára rakták;

r) ha a falon át az eresz alá közvetlenül a szabadba vezettek füstcsövet vagy ha bádogból készült csövet padlástéren, vagy deszkafalon átvezetve használnak;

s) ha a kémény közelében egy méter körzeten belül a padlástérben tűzveszélyes anyag van felhalmozva;

t) ha a kéménybe torkoló füstcsőnyílásokat, vagy füstcsöveket nem tisztították ki rendszeren a tűzcéló szerkezet füstcsövével egyidejűleg és az alsó koromkiszedő ajtó nem könnyen hozzáférhető;

u) ha a padláson vagy az épület belsejében vagy az udvaron szabálytalan kéményű, nem tűzbiztos falazatú hűsfüstölőt használnak;

v) ha az udvaron nyílt tüzelést talált, ha a kémény repedt falazatú, hiányos, átégett vakolatú vagy egyébként rosszkarban van és abban tüzelnek.

Villámhárító elhelyezése és antenna földelése.

80. §. (1) Tűzveszélyes telepet, üzemet, raktárt, valamint nagyobb embertömeg befogadására szolgáló épületet — szükség esetén több — villámhárítóval kell ellátni és annak jókarbantartásáról állandóan gondoskodni kell. E kötelezettség elmulasztása esetén a villámhárítót a tűzrendészeti hatóság a telep, üzem, raktár, illetőleg épület tulajdonosának költségére szerelteti fel.

(2) Épületen kívül és tetőszerkezeten elhelyezett antennát viharban és használaton kívül földelni kell. Az antennát kéményseprő-járda felett legalább két méter magasan kell áthúzni.

(3) Az erősáramú villamos-berendezéseket keresztező vagy megközelítő antennát a 9.557/1927. K. M. sz.⁶⁾ rendelet 47.—49. §-ában foglaltaknak megfelelően kell szerelni.

III. Fejezet.

Tüzelő berendezések és tüzelő anyagok.

Tüzelő berendezések.

81. §. (1) Csak tűzbiztos anyagból készült és a tűzrendészeti követelményeket egyébként is kielégítő, állandóan jókarban tartott tűzhelyben (takaréktűzhely, kályha, kemence, stb.) szabad tüzet rakni. A füstelvezető csőnek is állandóan jó karban kell lennie.

(2) Éghető anyagból készült padlóval el látott helyiség fűtésére vagy ilyen helyiségben egyéb célra (pl. főzésre, vasalásra, mosásra vagy szárításra) szolgáló tűzhelynek — olyan gáztűzhely kivételével, amelynek az égő a padlótól legalább 30 cm magasan vannak — tűzbiztos (pl. aszbeszt, cement, eternit) alapon kell állnia. Fával, szénnel kokszz-szal, brikettel, vagy tőzeggel való tüzelés esetén a tűzhely hamutartója alá, illetőleg elé megfelelő nagyságú fémlapot, kőlapot vagy tartót kell helyezni.

(3) Petróleummal csak olyan kályhában szabad fűteni, amelyből a petróleum a kályha feldőlése esetén sem folyik ki s amelynek tartánya tűzbiztos, a szakszerűen úgynevezett káros fokon túl nem melegedhetik fel és túlnyomás ellen kellően biztosítva van.

(4) Szilárd alapra elmozdíthatatlanul erősített gázfűzőt szilárd vezetékkel kell ellátni. Ha a gázfűző éghető anyagból készült, padlózatot áll, a padlózat és a gázfűző közé aszbeszt- vagy eternitlemezt vagy más tűzbiztos lemezt kell tenni.

(5) Központi (gőz-, melegvíz-) fűtőberendezés kazánjait szilárdan épült helyiségben tömör alapon kell elhelyezni. A forró levegő gyűjtőkamráit, valamint csatornáit csak tűzbiztos anyagból szabad készíteni. A fűtőtesteket pormentesen kell tartani, s tőlük

⁶⁾ B. K. 1927. évf. 526. lapon.

csak olyan távolságban szabad elhelyezni tűzveszélyes anyagot, hogy az meg ne gyulladjon. Tűzveszélyes anyaggal dolgozó ipartelepen a csővezeték hőszigetelő réteggel kell védeni akkor, ha az szerkezeti, vagy egyéb tűzveszélyes anyaghoz tíz cm-nél közelebb esik.

(6) Szárító kályhát (ú. n. parázskosarat) csak nem lakott és alvásra nem használt helyiségben szabad felállítani, azt minden gyúlékony anyagtól legalább két méter távolságra kell elhelyezni, a kályha tüzelőanyagul pedig csak kokszt szabad használni.

A tüzelőanyag elhelyezése.

82. §. (1) A tüzelőanyagot más helyiségtől tűzbiztosan elválasztott helyiségben (pincében, kamrában) vagy nyílt helyen (udvaron) gyúlékony anyagtól kellő távolságban kell tartani.

(2) Kétszáz métermázsánál nagyobb tüzelőanyag-készletet tartó tüzelőfatelep és kereskedés létesítéséhez szükséges iparhatósági telepengedély tárgyában az 51.991/1893. K. M. számú⁷⁾ és a 10.445/1933. K. M. számú⁷⁾ rendelet rendelkezései az irányadók.

(3) Konyhában legfeljebb annyi tüzelőanyagot szabad tartani, amennyi egy heti használatra szükséges. A tüzelőanyagot a tűzhelytől legalább félméter távolságban úgy kell elhelyezni, hogy az a tűzhelyből kisugárzó melegtől, vagy az abból esetleg kipattanó szikrától, továbbá kihulló zsátrátnoktól vagy parázstól meg ne gyulladjon.

(4) Égési terméket (parázs, hamu, salak), ha az nincs tökéletesen lehűtve, csak arra a célra szolgáló gödörbe vagy csak tűzbiztos tartályba szabad kiönteni s azt kiöntés előtt tökéletesen el kell oltani és le kell hűteni.

Szabadban tüzelés, nyílt tűz használata.

83. §. (1) Padlásürben, tetőn, pincében, tűzveszélyes anyag gyártására, feldolgozására, kezelésére vagy raktározására szolgáló helyiségben vagy ily helyiség közelében nyílt tüzet (parázst) használni általában tilos.

⁷⁾ R. T. 1893. évf. 1978. lapon.

⁷⁾ B. K. 1933. évf. 210. lapon.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett helyen olyan munkát kell végezni, amelynél nyílt tűz vagy parázs használata elkerülhetetlen, az ily munka végzésénél olyan készüléket kell használni, mely a láng tovaterjedése ellen feltétlen biztonságot nyújt és amelyből a parázs és hamu nem hullhat ki. Az említett helyeken végzett ily munkálatok alkalmával a készüléket fokozott gondossággal kell kezelni és tűzveszélyes anyagtól kellő távolságban kell elhelyezni. A munka befejezésekor a tüzet (parazsat) azonnal el kell oltani. A készüléket ezután tűz szempontjából veszélytelenné tett tartalmával együtt az épület tetőzetéről, illetőleg a padlásürből vagy az (1) bekezdésben említett célra szolgáló helyiségből le, illetőleg ki kell vinni. Az esetleg keletkező tűz azonnali eloltására alkalmas anyagot (víz, homok, kézi tűzoltókészülék) a munkahelyen készenlétben kell tartani.

(3) Házakkal szegélyezett területen nyílt tüzet csupán tűzveszélyes tárgytól és anyagtól, valamint gyúlékony fedésű épülettől megfelelő tüztávolságban és szélcsendes időben szabad gyújtani. A tűz mellett legalább két veder vizet kell tartani és a tüzet, ha arra már szükség nincs, azonnal el kell oltani.

(4) Erdőben, erdőhöz tartozó egyéb területen és az erdő szélétől számított száz méternyi távolságon belül való nyílt tüzelésre az idevonatkozó külön rendelkezések az irányadók. (1935:IV. tc. 25—29. §.)

(5) Kiszáradt nádat vagy legelőt csak a tűz esetleges terjedésének megelőzése céljából szükséges óvintézkedések megtétele után szabad meggyújtani.

(6) Üstházat, valamint hordozható tűzhelyet tűzbiztos épülettől legalább 10 méter, puhafedésű épülettől és kazaltól pedig legalább 15 méter távolságban kell felállítani. Szeles időben az üstházban, illetőleg hordozható tűzhelyben a tüzelést abba kell hagyni.

IV. Fejezet.

Világításra, gázfejlesztésre és más hasonló célokra szolgáló eszközök, berendezések és anyagok.
Tűzbiztos világító eszközök.

84. §. (1) Világításra lehetőleg csak tűzbiztos eszközt (berendezést) kell használni,

azt úgy kell elhelyezni, hogy attól a közelben levő éghető anyagok és tárgyak meg ne gyúlhassanak. Ez a rendelkezés gyertyának világításra használatát nem zárja ki.

(2) Tűzveszélyes anyag közelében, továbbá padláson és pincében csak teljesen zárt kézi lámpát szabad használni.

Villamos világításra szolgáló berendezések.

85. §. Villamos világításra szolgáló berendezést az érvényben lévő szabványok és biztonsági szabályzatok szerint kell létesíteni és fenntartani. E berendezéseket csak ezek felszerelésére és létesítésére jogosított, ipar engedéllyel rendelkező iparos készíthet.

Gázvilágításra, gázfejlesztésre és más hasonló célokra szolgáló berendezések.

86. §. (1) Gázvilágításra szolgáló berendezés vezetékét vörös rézcsőből készíteni nem szabad. Ólomból készült csövet gázvezetékkel kapcsolatban csak gázmérő bekötésére szabad használni. A szabad vezeték végét csavarmentes fémkupakkal kell ellátni.

(2) Világításra szolgáló gázvezetéknel gumitömítőt alkalmazni nem szabad.

(3) Gázmérőt tűzveszélyes anyag közelében és közvetlenül a lépcső alatt elhelyezni nem szabad.

(4) Gázömlésre gyanus helyiségbe nyílt lánggal (pl. gyufával, égő lámpával, gyertyával) belépni tilos.

(5) Alápincézetlen épülettömb alatt gázvezeték elhelyezni nem szabad. Alápincézett épületben a gázvezeték fölzáró csapját ott kell felszerelni, ahol a vezeték az útcáról a pincébe jut.

(6) Világításhoz, forrasztáshoz, hegesztéshez és egyéb ipari és háztartási célokra szolgáló gázt, sűrített, esepfolyósított gázt tartalmazó tartályt csak tűzbiztosan és megfelelő szellőztetéssel ellátott, elkülönített helyiségben és csupán a tűzrendészeti hatóság, illetőleg az ipartörvény hatálya alá eső üzemek (ipari és kereskedelmi telepek) tekintetében az iparhatóság engedélyével szabad raktározni.

(7) Acetylén-gáz fejlesztésére csak engedélyezett szerkezetű vagy azonosságot igazoló hitelesítő bélyegzővel ellátott készüléket szabad használni.

(8) Olyan világító berendezést, amelynek könnyű ásványolaj (pl. benzín, gázolin, ligroin) a világító anyaga s amelynél a gázt központilag fejlesztik, csak a tűzrendészeti hatóság engedélyével szabad létesíteni. Az engedélyt — egyéb feltételek fennforgása esetén is — csak akkor szabad kiadni, ha a gázfejlesztő készülék vagy gáztartány elhelyezésére lakott helyiségként nem használt, jól szellőztethető, természetes napali külső világítású helyiség áll rendelkezésre. Az említett helyiséget állandó felügyelet vagy zár alatt kell tartani és az abban levő gázfejlesztő készüléket szakképzett egyénnek kell kezelnie.

Nyilvános helyiség és tűzveszélyes üzem vagy raktár céljára szolgáló épület (helyiség) világító berendezése.

87. §. (1) Színházban, mozgófényképüzemben, cirkuszban, hangversenyteremben, felolvasóteremben, más nyilvános helyiségben, óvóhelyen, gabona-, festék-, olaj- vagy parafamalomban, lakk-, kence- (firnisz) főzdében, szeszgyárban, filmfeldolgozó vagy raktározó helyiségben, robbanó gőzök, gázok vagy általában robbanó anyagok feldolgozásával foglalkozó gyárban (üzemben), valamint minden könnyen gyúló vagy lobbanó anyagot feldolgozó, raktározó vagy elárúsító helyiségben vagy üzemben általában csak villamos világítást szabad használni. A villamos világítást úgy kell berendezni, hogy minden épületrész, illetőleg nagyobb munkaterem önálló áramkört alkosson.

(2) Abban a községben, ahol villamos világítás nincs, az (1) bekezdésben említett helyiségben használható fényforrást és a fényforrás használatának feltételeit a tűzrendészeti hatóság állapítja meg.

(3) A robbanásveszélyes helyiségben villamosgépet, feszültségváltót (transzformátort), áramátalakítót, ellenállást, valamint kapcsolót, biztosítót és egyéb készülékeket, ha kezelésük árammegszakításokkal jár, csak a különleges viszonyoknak megfelelő, robbanásbiztos szerkezetben szabad alkalmazni. Ilyen helyiségben szigetelt vezetéket csak zárt csőben szabad használni, különben pedig ólomkábelrel kell használni.

(4) Olyan üzemben, amelyben könnyen

gyúló pehely vagy por száll vagy rakódik le (pl. celluloid-, fémgyártó üzem, szövőműhely, papírgyár, malom) a villamos készüléket, illetőleg berendezést az üzem céljára szolgáló helyiségen kívül kell elhelyezni vagy olyan tűzbiztosan záró fedéllel kell elzárni, hogy a benne esetleg keletkező elektromos szikrafényív tüzet ne okozzon.

(5) A (3) és (4) bekezdésben felsorolt üzemek céljára szolgáló helyiségben csupasz vezeték alkalmazása tilos. A szulárdan szerelt vezetékeket a lámpákba és kapcsolókba erő csövekkel kell védeni vagy csőhuzalokból kell készíteni. Világítás céljára csak robbanásbiztos, illetőleg tűzbiztos lámpatesteket szabad alkalmazni. Ha pedig a tűzbiztonság érdeke megkívánja, a (3) és (4) bekezdésben említett üzem helyiségeit csak külső villamos-izzólámpa világítással (kajütvilágítás) szabad megvilágítani.

(6) Az (1) bekezdésben említett helyiségben elhelyezett dinamót, elektromotort, kapcsolót, biztosítékot és ellenállást tűzbiztos alapra (pl. beton, porcellán, üveg) kell szerelni, a feszültségváltót (transzformátort) pedig tűzbiztosan kell felállítani és ajtaját veszélyjelző táblával kell ellátni. A 150 Celsius fokra felmelegedő ellenállást éghető anyagtól egy méter távol kell tartani és lyukgátott védőburkolattal kell ellátni. Ha az áramátalakítót (transzformátort) pincében vagy folyosón helyezik el, a veszélyjelző táblát mind az áramátalakító (transzformátor) ház ajtaján, mind a pince vagy folyosó bejáratán ki kell függeszteni. Színház és mozgófényképüzem kapcsolótábláján a biztosítókat és kapcsolókat megfelelő felirattal kell ellátni. A kapcsolókat és biztosítókat úgy kell elhelyezni, hogy a közönség hozzá ne férhessen.

Mellék- (vész-) világítás.

88. §. (1) Nyilvános helyiségben, szállodában, internátusban, valamint éjjeli üzemmél dolgozó nagyobb és tűzveszélyes ipartelepen a kijáratokat (lépcsőket) és folyosókat, valamint a közlekedési utakat az általános világítási forrástól teljesen független forrásból, lehetőleg akkumulátorból táplált mellék- (vész) villamos világítással kell el-

látni. Vészvilágítás fényforrásául, az. óvóhelyek kivételével, három oldalról üvegezett, 30×20×15 cm. nagyságú zárt világító szekrénybe elhelyezett gyertyát vagy olajmécset is szabad használni. A 69. §. (2) bekezdés d) pontjában felsorolt folyadékokat mellékvilágítás fényforrásaként nem szabad használni. A mellékvilágítást legalább két méter magasan kell elhelyezni, elmozdulás ellen védeketten fel kell erősíteni és állandó ellenőrzés alatt kell tartani.

(2) Nagy és gyors füstképződés veszélye esetén, valamint olyan helyiségben, ahol nyílt lángot használni nem szabad, csak külön akkumulátorral táplált villamos világítást szabad mellék- (vészt) világításként alkalmazni.

(3) Állandóan működő üzem (pl. szálloda, étterem vagy intézet) vészkiáratánál a vészvilágításnak a sötétség beállától állandóan égni kell, míg időszakonként működő üzemben (pl. színház, mozgófényképüzem, cirkusz) a vészvilágítást a közönség bebecsátása előtt a fővilágítással egyidejűleg kell üzembe helyezni és csak a közönség eltávazása után szabad eloltani.

(4) A lámpákat állandóan tisztán kell tartani és legalább hetenkint egyszer meg kell tisztítani.

Világításra szolgáló anyagok kezelése.

89. §. (1) Világításra csak olyan petróleumot szabad használni, melynek lobbanási pontja 30 C foknál nem kisebb.

(2) Petróleumlámpát nyílt láng közvetlen közelében tölteni, továbbá égő lámpába petróleumot tölteni tilos.

(3) 30 Celsius foknál magasabb hőfokú szárító helyiségben petróleummal vagy egyéb ásványolajjal világítani tilos.

(4) A világító anyagok előállítására, kezelésére és forgalombahozatalára a hatályban levő külön rendelkezéseket kell alkalmazni.

V. Fejezet.

Nyilvános előadásra szolgáló helyiség (épület) tűzrendszete.

Nyilvános előadásra szolgáló helyiség (épület).

90. §. (1) Bárminő nyilvános előadást

(pl. színelőadást, mozgófényképbemutatót, hangversenyt, táncmulatságot, nagyobb ünnepélyt) csak erre a célra alkalmas, a tűzrendészeti követelményeknek is megfelelő helyiségben (épületben) szabad tartani.

(2) Lakóházban az (1) bekezdésben említett célra csak földszinti helyiség vehető igénybe, de az is csupán akkor, ha a tűzrendészeti követelményeknek megfelel és színháznál legfeljebb 300, mozgófényképszínháznál legfeljebb 800 személy befogadására alkalmas. A tűzrendészeti hatóság ettől a rendelkezéstől a tűzrendészeti követelményeknek kellő érvényesítése mellett eltérést engedélyezhet.

(3) Az (1) bekezdésben említett célra szolgáló helyiség (épület) a jelen rendelet hatályba lépése után csak utcával vagy térrel avagy mindkettővel határolt ingatlanon építhető vagy létesíthető. Ez a rendelkezés nem irányadó akkor, ha az épület már a jelen rendelet hatálybalépésekor az (1) bekezdésben említett célra szolgált; ilyenkor azonban a tűzbiztonsági szempontokra fokozott gondot kell fordítani.

(4) Az épület, illetőleg helyiség, valamint a hozzátartozó lépcsőház, előcsarnok, várócsarnok, ruhatár, dohányzó, folyosó, kijárat és átjáró, úgyszintén a szellőző csatornák falait, továbbá a helyiségek, folyosók, kijáratok és átjárók mennyezetét tűz- és lángbiztos anyagból kell készíteni, az épületet és a lépcsőházat tűz- és lángbiztos anyaggal kell fedni.

(5) Az (1) bekezdésben említett célra szolgáló helyiség felett vagy alatt avagy mellett avagy általában közvetlen közelében lévő helyiség, kivéve az óvóhelyeket, nagyobb embertömeg befogadására — egyéb tűzrendészeti követelmények fennforgása esetén is — csak akkor engedélyezhető, ha az utóbb említett helyiség közönségének távozása az (1) alatti helyiségektől függetlenül is biztosított van.

(6) Ha a helyiség lakóházban van, a lakásul vagy egyéb célra szolgáló helyiségek bejáratait a nyilvános helyiség bejáratától egészen el kell különíteni.

(7) Abban az épületben, amelyben nyil-

vános előadásra szolgáló helyiség van, könnyen gyúló, robbanó vagy lobbanó anyag feldolgozására, raktározására vagy üzletszerű eladására engedélyt adni nem szabad. Egyéb raktárt, műhelyt vagy üzletet is csak tűzbiztos elválasztással, teljesen külön kijáratokkal és a tűzrendészeti hatóság, illetőleg az ipartörvény hatálya alá eső üzemek (ipari és kereskedelmi telepek) tekintetében az iparhatóság külön engedélye alapján szabad létesíteni, illetőleg nyitni.

(8) Az (1) bekezdésben említett célra szolgáló helyiségben lakás legfeljebb a helyiség felügyelője részére engedélyezhető, de csak akkor, ha a lakás a színpadi és nézőtéri részen a többi helyiségtől tűzbiztosan elválasztható.

(9) Színházi kelléket előállító vagy javító műhelyt a nézőtéri részen elhelyezni nem szabad.

(10) Az (1) bekezdésben említett célra szolgáló helyiség világító berendezésére a 87. és 88. §. irányadó.

Előcsarnok, váróterem, folyosó, lépcsőház, ruhatár, büffé.

91. §. (1) A közönség részére megfelelő nagyságú előcsarnokról és váróteremről kell gondoskodni, az akadálytalan közlekedést pedig megfelelő széles, legfeljebb 10%-os lejtésű folyosókon kell biztosítani. A helyiségből vezető kijáratoknál lépcsőket nem szabad alkalmazni.

(2) A nézőtér folyosóin elmozdítható széket vagy a közlekedést akadályozó más tárgyat elhelyezni nem szabad. Az ajtók méreteinek olyanoknak kell lenniük, hogy a kinyitott ajtók a folyosó megkívánt méreteit ne szűkítsék. A folyosókat, előcsarnokot és lépcsőházat gyúlékony anyaggal egyáltalában nem szabad díszíteni; nem gyúlékony anyaggal pedig csak úgy szabad díszíteni, hogy a díszítések a folyosó szélességét ne csökkentse és a szabad közlekedést ne akadályozzák.

(3) Az emeletről és erkélyről — egymástól függetlenül — annyi tűzbiztos lejárót kell építeni, hogy minden 120 férőhelyre legalább 1,5 méter vagy minden 150 férőhelyre legalább két méter széles lejáró jus-

son. A lépcsőket úgy kell elhelyezni, hogy a lejövő közönség a földszintről távozó közönséget kimenetelében ne akadályozza. A lépcsőházak fordulójait gömbölyített sarokkal kell építeni, az emeleti lépcsőházat a földszintről kezelhető szellőző-nyílásokkal kell ellátni.

(4) A lépcsőket tűzbiztos anyagból kétoldalt alátámasztva kell készíteni. A lépcsőfokoknak egyeneskarúaknak (egész terjedelmükben egyenlő mélységűeknek) kell lenniük. Patkóalakú, kör- vagy esigalépcsőt és ékalakú vagy általában nem egyeneskarú lépcsőfokokat nyilvános előadások tartására szolgáló helyiségben elhelyezni nem szabad.

(5) A lépcsőháznak az emeletről az előcsarnokba vagy a váróterembe, vagy a szabadba kell vezetnie. Ha ilyen lépcsőházban fordulók vannak, ezeknél pihenőkről kell gondoskodni.

Be- és kijáratok.

92. §. (1) Olyan helyiségben, ahol folytatós előadások vannak, a közönség részére külön be- és külön kijáratot kell biztosítani.

(2) A páholyajtók kivételével minden ajtónak kifelé kell nyílnia. Az ajtókat tolózárval, vagy függőleges réteszel ellátni nem szabad. A kinyitott ajtókat önműködő rugókkal kell rögzíteni.

(3) A nézőtér ajtóit olyan zárral kell ellátni, hogy azok mindkét szárnya egy nyomással könnyen nyitható legyen. A zárat a padlótól számítva 1,2—1,5 méter magasra kell elhelyezni úgy, hogy azokba a közönség ruhája bele ne akadhat.

(4) A színpadot, süllyesztőt és zsinórpárlást tűz- és füstmentesen záró önműködő ajtókkal kell ellátni.

(5) A közönség tájékoztatása céljából valamennyi ajtó felett táblát kell elhelyezni. A táblát az ajtón kívül, illetőleg belül kell felerősíteni aszerint, hogy az a helyiségbe menő vagy onnan távozó közönség tájékoztatására szolgál. A táblán a helyiség beosztását és rendeltetését (pl. támlásszék, zsölylye, ki- és bejárat, állóhely) jól olvasható betűkkel kell feltüntetni.

(6) A nézőtérrel az előcsarnokba, a váróterembe, a folyosókra vagy közvetlenül a

szabadba minden 75 férőhely után egy-egy ajtót kell létesíteni. Valamennyi ajtónak legalább 140 cm. szélesnek, kétszárnyúnak, kifelé nyílnak és önműködően rögzíthetőnek kell lennie. Az öltözőbe, ruhatárba vagy más helyiségbe (pl. raktár, műhely) nyíló ajtók a kijárat ajtók közé nem sorolhatók.

(7) A kijárat ajtóit a nézőtér kinyitásától az előadás befejeztéig, illetőleg a közönség eltávozásáig betéve, de nem zártan kell tartani és az említett idő alatt szabadon kell hagyni.

(8) Ha egy vagy több kijárat ajtó az udvarra nyílik, gondoskodni kell arról, hogy az udvar utcai kijáratánál minden 100 férőhely után legalább 140 cm. széles szabad kijárat jusson.

(9) A kijárat ajtóit közvetlenül lépcsőre nem nyílhatnak; előttük legalább az ajtó szélességének megfelelő széles és 80 cm. hosszú kilépőnek (pihenőnek) kell lennie.

(10) Emeleti helyiségek külső falán, valamint ilyen helyiséget magában foglaló épület udvarán a tűzrendészeti hatóság részéről kijelölt helyeken és módon menekülésre, valamint felhatolásra alkalmas, emeletenkint erkélyszerű kilépővel ellátott vaslétrákat kell elhelyezni.

(11) Kijárat ajtó függönyét a nézőtér ajtótokján fémrúdra fémgűrűkkel úgy kell felfüggeszteni, hogy a függöny a padlóig ne érjen, bármikor könnyen széthúzható legyen és a kijáratot ne szűkítse. A függönyszárnyak összeérő szélét feltűnő színű szegélyezéssel kell ellátni.

Az ablakok.

93. §. (1) Ha nyilvános előadásra szolgáló helyiséggel, illetőleg épülettel szemben levő épület világító udvarán ablak van, ily világító udvar felé a nyilvános előadásra szolgáló helyiségen, illetőleg épületen csak négy méter távolság esetén szabad ablakot nyitni.

(2) Az ablakokra csak azokkal együtt nyíló rácsot szabad szerelni. A pénztár ablaka bármilyen ráccsal ellátható. A színpadról nyíló ablakokat tűzbiztos keretbe foglalt, tűzbiztos üveggel kell ellátni.

(3) Ha a nézőtéren ablak van, az ablak-

szárnyaknak belülről is könnyen nyithatóknak kell lenniük.

A nézőtér.

94. §. (1) A nézőtérre csak a tűzrendészeti hatóság részéről megállapított számú személyt szabad bocsátani.

(2) A nézőtér befogadóképességének megállapításánál a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:

a) az egysorban levő székeket és padokat egymáshoz vagy a padlóhoz szilárdan kell rögzíteni;

b) egyoldali megközelítés esetén egysorban megszakítás nélkül legfeljebb 8 ülőhely, kétoldali megközelítés esetén egysorban megszakítás nélkül legfeljebb 16 ülőhely lehet;

c) ha az ülőhelyek felcsapódó székek, az egyes szék- (pad-) sorok között támlától támláig legalább 80 centiméter, más esetben pedig legalább 90 centiméter távolságot kell hagyni. A székek (padnak) legalább 0,5 méter szélesnek kell, karfájának pedig legfeljebb 0,25 méter hosszúnak szabad lennie;

d) a nézőtér első szék- (pad-) sora s a zenekar ülőhelye között, valamint a nézőtér hosszában és szélességében minden egyes be- és kijárat felé a közönség részére utat kell biztosítani. Az útnak egyoldalú ülőhelyek esetén legalább 1,20 m. kétoldalú ülőhelyek esetén legalább 2 méter szélesnek kell lennie s azt lépcsővel ellátni nem szabad;

e) a páholyokban elhelyezhető székek számát — a páholy nagyságának figyelembevételével — úgy kell megállapítani, hogy egy négyzetméterre legfeljebb 2 személy részére szolgáló ülőhely jusson; páholyban a székeket nem kell rögzíteni;

f) állóhely csak az ülőhelyek mögött, azoktól korláttal elkülönítve engedélyezhető s ott egy négyzetméterre legfeljebb két személynek szabad állnia; az állóhelyekül kijelölt területet külön kijáratokkal kell ellátni;

g) a nézőtéren pótszékeket elhelyezni vagy a nézőtérre az engedélyezettnél nagyobb számú közönséget bebocsátani nem szabad;

h) nézőtéren asztalokat — a hatóság ré-

szeről megállapított egyéb feltételek mellett — csak úgy szabad elhelyezni, hogy egy négyzetméterre csupán egy személy jusson.

(3) A nézőtérnek a színpad felé eső részén, továbbá a zsinórpádlás mennyezetén a nézőtér és színpad közötti szellőztetése céljából jól húzó kürtönyilást kell elhelyezni. A nyílás a színpad alapterületének legalább 1/20-a, a nézőtér alapterületének pedig legalább 1/40 része legyen. A nyílás szabályozó készülékének a nézőtérről, a színpadról, valamint ebből a célból kijelölt helyről is akadálytalanul kezelhetőnek kell lennie.

(4) A nézőtéren gyúlékony anyagot díszítésül használni nem szabad, ideiglenes díszítéseket hivatalosan felülvizsgált anyaggal lángbiztossá kell tenni (impregnálás).

(5) A nézőtér befogadóképességét és a kijáratokat feltüntető és a hatóság által láttamozott alaprajzot az előcsarnokban ki kell függeszteni.

(6) Az ügyeleti, valamint ellenőrző szolgálatot teljesítő rendőr- és tűzoltótiszt részére minden előadásra a nézőtéren megfelelő ülőhelyet kell fenntartani.

A színpad.

95. §. (1) Allandó színi előadások céljára szolgáló színpadot a színház többi helyiségeitől tűzfalal, nyolc méternél magasabb légtérű vagy süllyesztővel vagy zsinórpádlással ellátott színpadot ezenfelül a nézőtértől tűzbiztos vasfüggönnyel kell elválasztani. A színpadot az öltözőktől tűzbiztos folyosóval kell elkülöníteni.

(2) A vasfüggöny lebecsátó szerkezetének olyannak kell lennie, hogy a vasfüggöny önműködő fékkel lebecsátható legyen. Ezt a szerkezetet a színpadon és azon kívül olyan helyen kell elhelyezni, ahonnan az színpadi tűz esetén is akadálytalanul kezelhető. A függöny leeresztésére szolgáló szerkezet mellett a vasfüggöny mindenkori állását jelző készüléket kell alkalmazni.

(3) A vasfüggöny működését a színházi tűzörség vezetőjének minden előadás megkezdése előtt ki kell próbálnia, szerkezetének biztonságát pedig a színi idény megkezdése előtt a tűzrendészeti hatóságnak meg kell vizsgálnia.

(4) A vasfüggönnyel a felvonások közötti

szünetben, az előadás megszakításával járó diszletezés alatt le kell eresztetni, az előadás végétől pedig leeresztve kell tartani.

(5) A függöny és az első díszlet között a szolgálatban álló tűzoltók részére jobbról és balról megfelelő teret szabadon kell hagyni. Zárt színpadi képnél vagy körfüggönynél olyan berendezést (figyelőlyuk és ajtónyílás) kell készíteni, amely az áttekinthetesen és körüljáráson felül azt is lehetővé teszi, hogy késedelem nélkül a színpadra lehessen jutni.

(6) A tűzbiztos elválasztásra szolgáló ajtókat állandóan betéve, a nézőtéri részt és a színpadi részt összekötő folyosók ajtaját pedig állandóan zárva kell tartani; azokon csak szolgálatban levő hatósági közegeknek és olyanoknak szabad átjárniok, akik erre hatósági engedélyt kaptak.

(7) Helyváltoztatásnak kitett, továbbá erősfényű reflektoros lámpát zárt köpenyvel kell burkolni és ennek kábeleit külső sérülések ellen védő bőr-, gummi- vagy vászontömlővel kell védeni. Izzólámpát színpadon vagy színpad céljára szolgáló emelvényen, továbbá folyosón, raktárban, műhelyben és színpadi öltözőben biztosító üvegburával és drótkosárral kell védeni.

A díszletek, valamint egyéb kellékek és azok raktározása.

96. §. (1) A színház minden helyiségében csak lángbiztossá tett (impregnált) díszleteket és függönyöket szabad használni. A tűzrendészeti hatóság a lángbiztosság hatályosságát minden évben felülvizsgálja. Lángmentesítésre (impregnálásra) csak a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség által hivatalosan felülvizsgált szereket szabad használni. Az ebben a bekezdésben foglalt egyes rendelkezések megtartása alól a tűzrendészeti hatóság rendkívüli esetekben felmentést adhat akkor, ha a tűzrendészeti követelmények egyéb módon kielégítően biztosíthatók.

(2) A díszítésre szolgáló tárgyakat, illetőleg anyagokat a villamos berendezéstől, a kályhaajtóktól, a kályhától és a kéménytisztító ajtóktól legalább 1 méter távolságban kell elhelyezni.

(3) Helyiségnek vagy egyes részeinek díszítésére könnyen gyúló vagy tűztől nehe-

en védhető anyagot nem szabad használni. Farészeket és fapárkányokat ilyen célra felhasználás esetén meg kell gyalulni és lángbiztossá kell tenni. Egyéb kellékeket is nehezen égő anyagból kell készíteni vagy tűzveszélyességüket megfelelő eljárással csökkenteni kell (impregnálás). E követelményeknek meg nem felelő kellékeket csak a tűzrendészeti hatóság külön engedélyével szabad használni. Előadás után azonban ezeket a színpadról el kell távolítani. Ha vendégszereplő szintársulat vagy színészek saját díszletüket és egyéb kellékeiket használják, azok tűzbiztosságáért a vendéglátó színház igazgatója és az épület tulajdonosa felelős.

(4) A színpadon egyszerre legfeljebb két előadáshoz szükséges díszletet és egyéb kelléket szabad tartani.

(5) A díszlet feletti haladó vagy azokra helyezett vezetékeket igen hajlékony rézerekből (vizálló szigetelésekkel) kell készíteni. A vezeték elhelyezési módja olyan legyen, hogy a szigetelés sérülését kizárja és ezek biztosítására könnyen kiolvadó biztosítékokat vagy önműködő kikapcsolókat kell alkalmazni. A berendezést állandó és szakszerű felügyelet alatt kell tartani.

(6) Világítótesteket a díszletektől megfelelő távolságban kell elhelyezni.

(7) Díszleteket, ruhákat és egyéb kellékeket folyosótól és más helyiségtől tűzbiztosan elválasztott helyiségben is csak a tűzrendészeti hatóság által megállapított feltételek mellett szabad tartani. Az említett tárgyakat a színpaddal összefüggő pincében, a nézőtér padlásán vagy a nézőtér alatti pincében tartani nem szabad. A nézőtér padlását tisztán és állandóan zárva kell tartani.

Tűzveszélyes tárgyaknak a színpadon használata.

97. §. Ha a színjátszás során tűzveszélyes tárgyat (pl. nyílt tűz, nyílt lángú világítás, lőfegyver) kell használni vagy tűzveszélyes jelenet (pl. szivarra vagy cigarettára gyújtás, magnézium fény mellett fényképezés) fordul elő, ezt a tűzoltóparancsnoknak (tűzoltóparancsnoknak) — az ilyen alkalomra szükséges külön óvintézkedések megtétele céljából — legalább 24 órával előbb írásban be kell jelenteni.

(2) Színpadon a szereplőknek csak a szerep követelményeinek megfelelően és csak annak keretében szabad dohányozni. Ily esetben azonban a színpadon vagy a színpadon kívül a gyufa, cigaretta, szivar vagy pipa teljes eloltására alkalmas eszközt (pl. vízzel telt hamutartót) kell kéznél tartani. Ha a színész a színpadról égő cigarettával, szivarral vagy pipával lép ki, köteles azt a legközelebb álló tűzoltónak eloltás végett azonnal átadni.

Tűzvédelmi berendezés.

98. §. (1) Nyilvános előadás tartására szolgáló helyiség (épület) tűzvédelmi berendezését, így különösen a tűzoltó eszközök minőségét, helyét, számát és méretét, a víznyomást, a záporkészülék ellenőrzésére szolgáló feszítő helyét, a tömlőkészletét és a szivattyúberendezést a tűzrendészeti hatóság állapítja meg. Ugyancsak a tűzrendészeti hatóság állapítja meg annak a gépi jelzőberendezésnek fajtát és helyét, amely a helyiségben kitört tűzről a tűzoltó-örszemés az öltözőkben tartózkodók értesítésére szolgál. Ha a tűzrendészeti hatóság elrendeli, a nyilvános előadás tartására szolgáló épületet a tűzoltó örséggel közvetlen tűzjelző telefonnal kell összekötni.

(2) A megállapított tűzvédelmi berendezést, ideértve a tűzoltó eszközöket és a vészjelző berendezést is, az engedélyesnek állandóan jókarban és használható állapotban kell tartania és valamennyi biztonsági berendezést jól olvasható felirattal kell megjelölnie.

(3) A vészjelző berendezés kifogástalan működését naponként az előadás megkezdése előtt a színház tűzörségének vezetője ellenőrzi. A záporkészülék és tüzesapok, valamint egyéb tűzbiztonsági berendezések, úgyszintén a fűtési és világítási berendezések használhatóságát a tűzrendészeti hatóság évente kétszer és pedig az idény megnyitása előtt és idénzáráskor tűzoltóság közbenjöttével tartott zápor- és ellenőrző próbán vagy záporpróbát helyettesítő szárazpróbán állapítja meg. Ha a próba eredménye nem kielégítő, a hiba megszüntetése után a tűzrendészeti hatóság újabb próbát és szemlét rendelhet el. A vizsgálatot olyan időben kell megtartani, hogy az esetleg mu-

tatkozó hiányok pótlására kellő idő álljon rendelkezésre.

Műkedvelői és alkalmi előadások tartására szolgáló helyiségek.

99. §. A tűzrendészeti hatóság műkedvelői vagy alkalmi előadás esetén — a tűzrendészeti szempontok megóvása mellett — a 90—98. §-ban meghatározott követelmények alól könnyítéseket engedélyezhet.

Sátorcirkusz.

100. §. (1) Sátorcirkusz főszlopait, valamint a nagyobb terhet tartó többi oszlopot oly mélyre kell a földbe ásni, hogy az oszlopok a terhet szilárdan tartsák. A ponyvát úgy kell kötelekkel kifeszíteni, hogy ezek a szabad közlekedést ne akadályozzák. A ponyvát a be- és kijáratnál rögzíteni nem szabad.

(2) A cirkusz befogadóképességét a 94 §. alapján kell megállapítani.

(3) Vándorcirkusz nézőterén a székeket lécekkel is szabad egymáshoz erősíteni.

(4) A nézőtér emelkedett részéről a szabadba vezető lépcsőket és más feljárásokat szilárdan kell megerősíteni és mindkét oldalon karfákkal kell ellátni.

(5) Sátorcirkuszt villamosvilágításon kívül hatóságilag engedélyezett acetylénkészülékek is szabad világítani.

(6) A cirkusz helyiségeit, az öltöző- és lakókocsikat, a sátrakat, esetleg takarmányszalagot a nézőtértől és egymástól legalább 6 méter távolságban kell elhelyezni, illetőleg felállítani.

(7) Öltöző- és lakókocsiban előadás alatt csak állandó felügyelet mellett és külön engedéllyel szabad tüzelni.

(8) A szereplők átjáró folyosójába, öltöző helyiségébe és az istállóba két-két vízzel telt hordót (összesen legalább 200 liter vizet) és két vedret kell elhelyezni.

VI. Fejezet.

Mozgófényképezemre vonatkozó különleges tűzrendészeti rendelkezések.

Mozgófényképezem vetítő helyisége.

101. §. (1) Minden mozgófényképezemnél külön vetítő és külön tekercselő helyiségnek kell lennie.

(2) Mozgófényképezem vetítő helyiségének

legalább 2,60 méter magasnak, alapterületének pedig egy gép beállítása esetén legalább 7 m²-nek, minden további gép beállítása esetén pedig gépenként még 3 m²-nek kell lennie. A hangosfilंबरendezés-(ek)et lehetőleg a tekercselő helyiségben kell elhelyezni. Ha azonban ez(ek) a vetítő helyiségben van(nak), a szabad közlekedést nem szabad akadályozni(ok)a.

(3) A vetítőhelyiséget a nézőtértől tűzbiztos fallal kell elválasztani. A falon csak a (4) bekezdésben meghatározott nyílásoknak szabad lenniök. A vetítőkamara falát legalább 8 cm vastag, vasbetonból, 25 centiméter vastag téglafalból vagy szilárdság és tűzbiztonság szempontjából ezekkel azonos értékű más anyagból, mennyezetét pedig tűzbiztos anyagból hézagmentesen kell elkészíteni.

(4) A vetítő helyiségnek a nézőtér felé eső falán minden egyes vetítőkészülék részére egy megfigyelő nyílást és egy világító kúpnyílást kell hagyni. Ezek a nyílások legfeljebb 10 × 15 cm nagyságúak lehetnek. A nyílásokat legalább 5 mm vastag, tűzbiztos, szilárdan és füstmentesen beépített üveglappal és függőleges irányban mozgatható fémelzáróval (tolózár) kell ellátni. A fémelzárónak olyannak kell lennie, hogy vele a nyílás a vetítő helyiségből, valamint attól tűzbiztosan elválasztott helyről kézzel is könnyen elzárható legyen. A fémelzárót (tolózár) abban az esetben is fel kell szerelni, ha a nyílás olyan szerkezetű, hogy — a vetítő helyiségben támadt tűz esetén — tűz- és füstmentesen — önműködően elzáródik.

(5) A vetítőhelyiséget közvetlenül a szabadból nyíló tűzbiztos bejárattal kell ellátni. Ha kivételes esetben ez nem lehetséges és a vetítő helyiségbe csak az előcsarnokból lehet bejutni, akkor a vetítő helyiség bejárata előtt legalább 1,5 méter széles és tűzbiztosan elzárt teret kell hagyni.

(6) A vetítő helyiségben csak a bemutatandó mozgófényképezem gépenként egy-egy filmtekercsét szabad tartani. A többi filmszalagot a tekercselő helyiségben elhelyezett, önműködően csukódó ajtóval ellátott, keményfából készült és minden tekercs részére rekeszekre osztott ládában kell tartani.

(7) A vetítógépbe fűzött filmtekerceset vastag bádoggból készült, belülről aszbeszttel bélelt és oldalt sűrű fémsodronyhálával ellátott tűzvédő dobról kell lepergetni és ugyanolyan dobra kell tekereselni. A dobnak a film ki- és bevezetésére szolgáló nyílását megfelelő tűzvédő csatornával és olyan szerkezettel kell ellátni, hogy a dobot vetítés közben ne lehessen kinyitni.

A vetítőkészülék kezelése.

102. §. (1) Vetítőkészüléket csak a hatályban levő jogszabályban meghatározott képesítéssel rendelkező gépkezelőnek szabad kezelnie. A gépkezelőnek a vetítőkészülék működése alatt a gép mellett kell tartózkodnia.

(2) A mozgófényképezem engedélyese (felelős vezetője) a vetítőkészüléket kezelő gépész családi és utónevét, lakását és működési igazolványának számát, valamint a személyében beállott mindennemű változást az elsőfokú rendőrhatalóságnál, Budapesten a m. kir. rendőrség budapesti főkapitányánál írásban bejelenteni köteles.

A tekerceselő helyiség.

103. §. Filmek tekerceselését és szakadt filmek ragasztását csak tűzbiztos és a vetítőhelyiségtől is tűzbiztosan elválasztott helyiségben szabad végezni. Szakadt filmet csak akkor szabad ragasztani, ha a helyiségben más filmtekerces nincs szabadon. A tekerceselő helyiségben filmragasztó anyagot legfeljebb 1 deciliter mennyiségben és csakis olyan zárt üvegben szabad tartani, amelynek dugójában van az ecset szára.

A vetítő és tekerceselő helyiség ajtóí és füstelvezető kürtöje.

104. §. (1) A vetítő és a tekerceselő helyiségből a kezelő személyzet részére a nézőtér érintése nélkül használható tűzbiztos kijárást kell biztosítani. A vetítő és tekerceselő helyiség között levő ajtónak, valamint e helyiségek kijáratí ajtójának önműködően és kilincsre csukódó, kifelé nyíló tűzbiztos ajtónak kell lennie. Ha a vetítő helyiségben — elkerülhetetlen szükség esetén — lépcsőt kell elhelyezni, azt is tűzbiztos anyagból kell készíteni és a lépcső lejtése legfeljebb 45 fok lehet.

(2) Mind a vetítő, mind a tekerceselő he-

lyiségben szabadba torkoló, tűzbiztos anyagból készült, legalább 30 cm átmérőjű, füstelvezető kürtöt kell felszerelni. Ennek a kürtőnek az említett helyiségekben, valamint azokon kívül eső tűzbiztos helyről is kezelhetőnek kell lennie.

A vetítő és a tekerceselő helyiség világító berendezése.

105. §. (1) A vetítőkészülékhez a lehetőséghez képest elektromos fényforrást kell használni.

(2) Az elektromos fényforrást és a motort úgy kell elhelyezni, hogy azok a vetítőhelyiségen kívül eső megfigyelő helyről is kikapcsolhatók legyenek.

(3) A vetítőhelyiséget csakis üvegburával és védő drótkosárral ellátott villamos izzólámpákkal szabad megvilágítani. Villamos ellenállásokat a vetítő helyiségen kívül kell elhelyezni olyképen, hogy azokra vagy burkolatukra semmiféle tárgyat ne lehessen rátenni.

(4) A vetítő és tekerceselő helyiségben nyitott tüzelésű kályhát nem szabad felállítani.

(5) A nézőtér és a kijáratok világítására szolgáló vezetékeket és készülékeket, úgyszintén a mellévilágításhoz szolgáló akkumulátort a vetítő helyiségben elhelyezni nem szabad. Ott legfeljebb a többi helyiség általános villamoskapcsolója lehet, de a nézőtér világítására a vetítőhelyiségen kívül a mindenesetre külön kapcsolót kell felszerelni.

(6) Ahol nincs villamosvilágítás, ott csak a tűzrendészeti hatóság részéről engedélyezett világító anyagot és eszközt szabad fényforrással használni.

Vetítő és tekerceselő helyiség egyéb berendezése.

106. §. (1) A vetítőkészüléket hűtő berendezéssel kell felszerelni.

(2) A fényforrás és tárgylencse közé sugárelzáró lemezt kell helyezni. A sugárelzárónak olyannak kell lennie, hogy az a celluloid-szalagot mozgó motornak csak kellő fordulatszáma esetén bocsásson erős fénykévé a filmszalagra; ha pedig a film még vagy már nem mozog kellő sebességgel, a vetítő készülék nyílását a hősugarak elől

önműködően elzárja.

(3) A vetítőkészülék nyílásának elzárására kézzel is gyorsan működésbe hozható sugár-elzárót kell felszerelni.

(4) A vetítőkészülék ivilámpáját minden oldalról zárt, kettős fallal ellátott, felül nyereg- vagy fedélszerűen lefedett fémszekrényben kell elhelyezni s belső oldalát — a sugárzó meleg ellen — aszbeszttel kell bélelni. A külső és belső köpeny között legalább 2 cm lézagnak kell lennie. A köpenyen a levegőnek a hűtőben keringése céljából megfelelő nyílásokat kell létesíteni. A lámpaház hátsó oldalát — tükörlámpás gépek kivételével — aszbeszt-szövetrel kell elzárni. A vetítőkészülék gépállványát vasból kell készíteni és a padlóhoz szilárdan rögzíteni kell.

(5) A vetítő és tekereselő helyiségben csak a mozgófényképezem engedélyesének (felelős üzemvezetőnek), az ott szolgálatot teljesítő személyzetnek (gépész, tekereselő), végül a tűzoltóság esetleg kivezénielt tagjának szabad tartózkodnia. Ezt a rendelkezést az említett helyiségek ajtaján elhelyezett táblán jól olvasható betűkkel fel kell tüntetni.

A vetítő és tekereselő helyiségben tartandó tűzoltó eszközök.

107. §. A vetítő helyiségben minden vetítő gép mellett vízzel telt edényt, egy négyzetméter nagyságú vizespokrócot, ládában egy negyed köbméter homokot kell készíteni tartani. A vizes edénynek oly szélesnek kell lennie, hogy abba a legnagyobb méretű filmtekerés orsólyával együtt könnyen beférjen.

Mozgófényképezem nézőtere.

108. §. (1) Mozgófényképezem nézőtere befogadóképességének és ülőhelyei elhelyezésének megállapítása tekintetében is a 94. §-ban foglalt rendelkezések az irányadók. Az első szék(pad-)sor elejének azonban a vetítő-vászontól legalább négy méter távolságban kell lennie. Ha az első szék (pad-) sor előtt emelvényt (dobogót) vagy zenekart helyeznek el, akkor az emelvény, illetőleg a zenekar részére fenntartott hely és az első szék (pad-) sor között legalább 1 méter széles szabad területet kell hagyni. Az emelvényen diszletet és külön fényforrást csak a

tűzrendészeti hatóság részéről megállapítandó feltételek mellett szabad használni.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezések irányadók akkor is, ha a mozgófényképezem nézőtere a szabadban van (pl. kerti mozgófényképezem).

(3) Mozgófényképezemben állóhelyet nem szabad engedélyezni.

Mozgófényképek alkalmi bemutatása.

109. §. Mozgófényképet — ide nem értve a házi vetítőkészüléknek kizárólag családi és a szokásos vendéglátást meg nem haladó baráti körben vetítésre használatát — nem kizárólag erre a célra szolgáló helyiségben csak a tűzrendészeti hatóság engedélyével szabad bemutatni. Az engedély feltételeit a tűzrendészeti hatóság esetenként állapítja meg és a 101—108. §-okban foglalt rendelkezésektől eltérően könnyítéseket is engedélyezhet.

Mozgófényképeknek iskolában bemutatása.

110. §. (1) Közép- és középfokú iskolákban kizáróan a tanuló ifjúság részére a tantervvel összefüggő ú. n. nehezen égő oktatófilmet is csak a tűzrendészeti hatóság engedélyével szabad bemutatni. A tűzrendészeti hatóság az iskola igazgatójának megkeresésére helyszíni szemlét tart és ennek eredményéhez képest a kérés teljesíthetősége tekintetében véghatározattal dönt. A véghatározatban minden körülmények között el kell rendelni a (2)—(15) bekezdésekben meghatározott óvintézkedéseket.

(2) A tanteremben a vetítógépet csak az előadó asztalán vagy külön vetítőasztalon szabad elhelyezni s ott is úgy kell felállítani, hogy ahhoz avatatlan egyén hozzá ne nyúlhasson. Sem az előadó asztalát, sem a vetítőasztalt nem szabad közvetlenül a tanterem ajtaja mellett elhelyezni.

(3) A mozgófénykép bemutatása alatt a tanteremben az állandó berendezési tárgyakon (pl. előadó asztalon, iskolapadokon) felül egyéb tárgyakat, valamint pótszékeket tartani vagy ott a szabad közlekedést eltorlaszolni vagy egyébként akadályozni nem szabad.

(4) A vetítógéphez csak külső sérülések ellen védő borítással ellátott villamosvezeték szabad használni.

(5) A vetítógép villamosvezetékét, vala-

mint a teremvilágítás kapcsolóját lehetőleg a vetítógép közvetlen közelében kell elhelyezni, hogy azokat a gép kezelője működési helyéről elérhesse. Ha a teremvilágításnak vagy a gép vezetékének dugaszkapcsolója a gép helyétől távol van, akkor a vetítés tartama alatt a kapcsolók kezelhetése céljából valakinek állandóan a kapcsolók mellett kell tartózkodnia. Ezt a feladatot megfelelően oktató tanuló is elláthatja.

(6) A vetítéshez szükséges filmtekerceszt megfelelő csomagolásban az intézet olyan helyiségében kell tartani, ahová illetéktelek nem juthatnak.

(7) A film csak az előadás tartama alatt és az előadó tanár személyes felügyelete mellett tartható a tanteremben. Az előadó tanár előadása után a filmet ismét a megállapított helyére köteles visszavinni.

(8) Az előadásokhoz csak olyan filmtekerces használható, melynek engedélyokiratán „nehezen égő film” jelzés, illetőleg felirat látható.

(9) A gépet csak ehhez értő tanárnak szabad kezelnie. A gép kezelőjének a vetítés tartama alatt a gép mellett kell állnia s onnan csak a vetítés befejezése után szabad eltávoznia.

(10) Ha oktatás közben a filmnek állókép-ként vetítése válik szükségessé, a motor leállítása előtt — a gépkapuban levő filmnek a vetítőlámpa hősugarai gyújtóhatásától megóvása céljából — a hővédő üveget kell beállítani, ha ez a motor megállításával egyidejűleg nem kerül önműködően alkalmazásba.

(11) A vetítés és az ezzel kapcsolatos előadások alatt dohányozni tilos.

(12) A tanteremben filmragasztóanyagot tartani vagy szakadt filmet ott megragasztani nem szabad.

(13) Ha a film bemutatása alatt elszakad, akkor

a) a vetítógép villamosvilágítását ki kell kapcsolni;

b) a teremvilágítást be kell kapcsolni;

c) az elszakadt filmet újra fel kell fűzni és utána a vetítést a vetítógépre vonatkozó kezelési utasítás szerint kell tovább folytatni.

(14) Vetítés alatt a vetítógép közvetlen

közelében oltás céljára egy négyzetméter nagyságú vizes pokrócot kell tartani.

(15) Ha vetítés közben a film vagy a vetítógép bármely éghető felszerelése, éghető alkotórésze vagy felszerelése meggyúl, akkor a gépkezelőnek — az alábbi sorrendben — a következőket kell tennie:

a) a vetítógép villamos berendezését (motort és lámpát) ki kell kapcsolni;

b) a tanterem világítását be kell kapcsolni;

c) a vizes pokróccal az égő tárgyat be kell takarni s a tűz elfojtása céljából szükséges egyéb intézkedéseket is meg kell tennie.

(16) Ha a helyi viszonyok szükségessé teszik, a tűzrendészeti hatóság a (2)–(15) bekezdésben meghatározottakon felül egyéb óvintézkedéseket is elrendelhet.

(17) Az elsőfokú tűzrendészeti hatóság a tűzrendészeti feltételek pontos megtartását időnkint hivatalból (díjtalanul) ellenőrizni köteles.

VII. Fejezet.

Használhatósági és játszási engedély; ellenőrzés.

A használhatósági és játszási engedély kiadása.

111. §. (1) Nyilvános előadást — egyéb feltételek fennforgása esetén is — csak használhatósági és játszási engedély alapján szabad tartani.

(2) A használhatósági engedélyt, amely az építésrendészeti és tűzrendészeti követelményeket foglalja magában, az önkormányzati közigazgatási hatóság, míg a játszási engedélyt, amely az egyéb személy- és vagyónbiztonsági intézkedéseket tartalmazza, az elsőfokú rendőrhatalóság adja ki. Játszási engedélyt használhatósági engedély bemutatása nélkül nem szabad kiadni.

(3) A használhatósági és játszási engedélyt egybefoglalva kell kiadni akkor, ha mindkét engedély kiadására ugyanaz a hatóság jogosult.

(4) Az engedélyesnek (felelős vezetőnek) a helyiségen bármilyen változtatást tenni csak az illetékes hatóság engedélyével szabad.

Tűzoltói szolgálat nyilvános előadásra szolgáló helyiségben. Ellenőrzés.

112. §. (1) A tűzoltóságnak rendszeres fel-

ügyeletet és ellenőrző szolgálatot kell tartania:

a) színházban és cirkuszban;

b) mozgófényképüzemben akkor, ha ott szindarabhoz, szkeccshez vagy bárminő más mutatványhoz díszletet használnak, végül ha a vetítővászon mellett vagy előtt levő függönyt vagy díszítést nem tették lángbiztosá;

c) mozgófényképeknek nem nyilvános előadásra szolgáló helyiségben alkalmoszerű nyilvános bemutatása esetén (109. §.);

d) minden olyan hangversenyen, iskolai, szabadtéri vagy egyéb előadáson, ahol díszletet állítanak fel; úgyszintén táncmulatságon akkor, ha azt a tűzrendészeti hatóság szükségesnek tartja;

e) olyan sporttelepen, amelynek tribünje nem tűzbiztos.

(2) A c) pontban foglalt rendelkezés kizáróan a tanuló ifjúság részére iskolában vagy intézetben a tantervvel összefüggően bemutatott oktatófilmre (110. §.) nem vonatkozik.

(3) Az (1) bekezdésben említett szolgálatot a hivatásos vagy önkéntes vagy köteles tűzoltóság tagjai látják el.

(4) A tűzoltóórség létszámát a tűzrendészeti hatóság állapítja meg és erről — a tűzoltóórség vezénylése céljából — a tűzoltó-főparancsnokot (parancsnokot) is értesíti.

(5) A tűzoltóórség a helyiségben oly időpontban köteles megjelenni, hogy ott a megállapított tűzrendészeti óvintézkedések fogantatását a közönség bebocsátása előtt ellenőrizhesse. Ennek megtörténte után a tűzoltóórség tagjainak a részükre kijelölt helyeket kell elfoglalniok.

(6) Az előadást csak akkor szabad megkezdeni, ha a tűzoltóórség a tűzvédelmi óvintézkedéseket rendben találta.

(7) A tűzoltóórségnek a helyiségből (épületből) a közönség távozása után is, csak akkor szabad távoznia, ha meggyőződött arról, hogy tűzveszély nem forog fenn.

(8) A tűzoltóórség tagjait ebben a szakaszban meghatározott külön szolgálatukért díjazás illeti meg, amelynek összege a m. kir. rendőrség tagjai részére mindenkor megállapított ügyeleti díjak összegével azonos. A tűzoltóórség díját az engedélyes 48 órával az előadás előtt a város (község) pénztá-

rába befizetni vagy legkésőbb az előadás megkezdése előtt hivatalos nyugta ellenében az órség vezetőjének továbbítás végett átadni köteles.

(9) A tűzoltóórség díját az órség tagjai és az ellenőrző szolgálatot teljesítő tűzoltótiszt részére teljes egészében ki kell adni.

(10) A tűzrendészeti hatóság a mozgófényképüzemeket tűzrendészeti szakértő bevonásával félévenként legalább egyszer hivatalból meglepetésszerűen ellenőrizni köteles. Ha a mozgófényképüzem engedélyese (felelős üzemvezetője) nem lakik a községben, az üzem helyiségeinek egyik kulcsát az üzem székhelyén kell tartania s a kulcs őrzőjének nevét és lakását a községi előljárásnál be kell jelenteni.

VIII. Fejezet.

Gépjárműszín (garage) tűzrendészete.

Gépjárműszín építése és berendezése.

113. §. (1) Gépjárműszín (garage) falait mindig tűzbiztos anyagból kell építeni, mennyezetét pedig akkor kell tűzbiztos anyagból építeni, ha a gépjárműszín felett lakott vagy munkahelyiségek vagy raktárak vannak. A padlózatot, mely a küszöbnél alacsonyabb nem lehet, éghetetlen és folyadékot át nem eresztő anyagból kell készíteni. A kapunak, az ajtónak és a szükség esetén menekülésre szolgáló ablakoknak lehetőleg kifelé kell nyitniok.

(2) Gépjárműszín világítására szolgáló anyag és eszköz felszerelésére és használatára nézve a mindenkor hatályban levő szabályok az irányadók.

(3) Gépjárműszín állandó szellőztetéséről gondoskodni kell. Az alsó szellőzés a gépjárműszín kapuiiba, vagy falaiba beépített szellőzőnyílásokkal is biztosítható.

(4) Gépjárműszínt csak olyan módon szabad fűteni, amely mód mellett ott tűz nem keletkezhetik (pl. melegvíz-, gőzfűtés, megfelelő szerkezetű villamos kályha, étage fűtés).

(5) Gépjárműszínben szikraképződéssel, erős felmelegedéssel vagy tűz használatával járó munkát végezni, ott benzint vagy más gyúlékony vagy robbanó anyagot, valamint gépjármű tisztítására szolgáló olajos rongyot tartani, gépjárművet benzinnel tisztogatni, dohányozni nem szabad. Ezekre a

tilalmakra figyelemztető táblát a gépjárműszínből jól láthatóan ki kell függeszteni.

(6) A benzinkamionnak és a benzintöltőnek a gépjárműszínből kívül kell lennie; a gépjárművek tisztítására elhasznált rongydarabokat a 116. §. (1) bekezdésében megállapított módon kell összegyűjteni és naponkint eltávolítani.

(7) Minden gépjárműszínből közvetlenül a bejárat mellett könnyen hozzáférhető helyen benzin, olaj és zsiradék oltására is alkalmas kézi tűzoltókészüléket, homokot, lapátot és pokrócot kell tartani. Ezeknek az eszközöknek mennyiségét a tűzrendészeti hatóság állapítja meg.

(8) Lakás, munkahelyiség, tűzveszélyes üzem vagy raktár gépjárműszínből nem nyílhat. Gépjárműszínből lakni nem szabad.

(9) Közhasználatú gépjárműszínből vagy magánhasználatú gépjárműveknek üzletszerű tárolására szolgáló gépjárműszínből — egyéb feltételek fennforgása esetén is — abban az esetben engedélyezhető, ha az templomtól, iskolától, kórháztól, valamint tűzveszélyes üzemtől, középülettől vagy tűzveszélyes anyag raktározására, végül nyilvános előadások tartására szolgáló helyiségtől megfelelő távolságra fekszik. Azt, hogy valamely helyiség gépjárműszínből céljára alkalmas-e, a hatóság a helyi viszonyok és eltérő körülmények mérlegelésével esetről-esetre bírálja el.

(10) Kapualjban gépjárművet rendszeresen tartani nem szabad.

(11) Háromnál több gépjárművet befogadó színből a csatornaszemre hatóságilag engedélyezett benzin és zsír elválasztó készüléket kell alkalmazni.

(12) A hatóság könnyítések engedélyezhet, ha a gépjárműszínből a gépjármű valószínű és jogos üzembentartója kizáróan a nevében nyilvántartott gépkocsit tartja vagy abban háromnál több gépjárművet nem tartanak.

IX. Fejezet.

Üzem (gyár, telep, műhely) tűzrendészete.

Tűzveszélyes anyagot előállító vagy feldolgozó üzem, gyár, telep (műhely) létesítése.

114. §. (1) Az iparhatóság a telepengedély

kiadásánál az illetékes tűzrendészeti szakértő és az illetékes légvédelmi parancsnok meghallgatása után határoz.

(2) Gyárat, telepet, műhelyt, más üzemet vagy raktárt, ha az rendeltetésénél fogva szükségesnek látszik, csak tűzbiztos anyagból épült, ugyanilyen anyaggal fedett, falazott párkányú vagy ereszt nélküli épületben szabad — a légvédelmi követelmények betartásával létesíteni. A helyiséget (épületet) az esetleg kitört tűz terjedésének előmozdítására alkalmas anyagból készült díszítéssel vagy kiugrással ellátni, a tető- és szellőztetőnyílásokat pedig éghető anyagból készíteni nem szabad. Tűzveszélyes anyagot feldolgozó vagy raktározó üzemnek nem tűzbiztos anyagból készült mennyezetét, oszlopait és támasztó pilléreit védő burkolattal kell tűzbiztosítani. Már meglévő épületben ilyen üzemet csak akkor szabad engedélyezni, ha azt a (4)–(14) bekezdésben foglaltaknak megfelelően átalakítják.

(3) Az üzem (gyár, telep, műhely, raktár) épületét — amennyiben az üzem természete azt lehetővé teszi — huszonöt méteres szakaszonként a tetősík fölé legalább fél méterrel emelkedő, tömör, 30 cm széles tűzfalal kell elválasztani és ezt a falat csak önműködően záródó tűzbiztos ajtóval szabad bárhol is áttörni. Több összefüggő helyiségből álló üzemet a tetőszerkezettel együtt csak tűzbiztos anyagból, padlás nélkül szabad építeni.

(4) 100 méternél hosszabb vagy 2500 m²-nél nagyobb fatelepen vagy ha az egymás mellett levő fatelepek a 100 m hosszúságot, illetőleg 2500 m² kiterjedést együttevén elérik, a telepek között 100 méterenként megfelelő magas és csak tűzbiztos ajtóval ellátható falakat kell húzni, vagy 20 méter széles térközt kell hagyni. A szabadon bárhol raktározott puha- vagy keményfa készlet magassága a 4 métert, szélessége az 5 métert, hossza a 20 métert meg nem haladhatja. A farakások között legalább 2 méter széles térközt, a farakások között pedig legalább 4 méter széles közlekedési utat kell hagyni. A farakásokat téglakerítéstől és nyílásmentes tűzfaltól legalább egy méter, fakkerítéstől legalább 3 méter, épülettől legalább 6 méter, szomszédos épülettől, ha

azon ajtó- vagy ablaknyílás van, legalább tíz méter távolságra kell elhelyezni. A szabadon hagyandó térközöket és utakat még átmenetileg sem szabad fával vagy más anyaggal berakni, illetőleg szűkíteni. E szabályok alól indokolt esetben a hatóság kivételt tehet.

(5) Tűzfalon, válaszfalon vagy mennyezeten csak az üzem (gyár, telep, műhely vagy raktár) rendeltetése szempontjából feltétlenül szükséges nyílásokat szabad alkalmazni. A nyílásoknak tűzbiztosan zárhatóknak kell lenniök. Ha azonban ez bármilyen okból (pl. felvonónál, csatornánál, vagy közlőműnél) akadályba ütköznék, az iparfelügyelő meghallgatása után egyéb módon (pl. felfüggesztett, lecsapható vaslemez alkalmazása útján) kell gondoskodni arról, hogy a nyílások szükség esetén elzárhatók legyenek.

(6) Gyári épület lépcsőházát falak közé zártan úgy kell építeni, hogy a lépcsőházat körülvevő falak a főépület tetősíkját legalább félméterrel minden oldalról meghaladják. A lépcsőháznak az épületen felül emelkedő felső részét megfelelő füstfelvezető nyílásokkal, vagy ablakokkal kell ellátni. A lépcsőházba vezető ajtóknak úgy kell nyílniök, hogy azok a falhoz simuljanak és a kijáratot ne szűkítsék.

(7) A lépcsőket tűzbiztos anyagból kell készíteni és azok alatt nem szabad gyúlékony anyagot tartani.

(8) Az ablakok és ajtók számát és nagyságát a helyiségek nagyságának és az alkalmazottak számának figyelembevételével kell megállapítani. Ha a felhasznált üzemanyag tűzveszélyessége megkívánja, a helyiségeket olyan tűzbiztos ajtókkal és ablakokkal kell ellátni, amelyek a füstöt nem bocsátják át és a láng közvetlen hatásának is hosszabb ideig ellenállanak. Ezeket az ajtókat kitámasztani nem szabad.

(9) Az ajtókon és ablakokon kívülről sem tolózárt, sem keresztvasat nem szabad alkalmazni. Amíg a helyiségben bárki tartózkodik, az ajtókat és ablakokat sem kívülről, sem belülről lakattal vagy más módon elzárni nem szabad. A kijáratától legtávolabbi első ablaknak teljes nagyságában nyithatónak kell lennie. A kijáratú ajtóknak és a

vaslétrához [(11) és (12) bek.] vezető ablakoknak kifelé kell nyílniök. A vaslétrához vezető ablakokat kulccsal, lakattal vagy tolózárral lezárni nem szabad. Ha biztonsági okokból az ajtó vagy ablak bezárása elkerülhetetlen, annak kulcsát az ajtó vagy ablak mellett kell elhelyezni.

(10) Minden egyes munkahelyiség részére — lehetőleg ellentétes irányban — közvetlenül a szabadba vagy tűzbiztos lépcsőházba nyíló legalább két kijáratot kell biztosítani. Az egyik kijárat az épület falán elhelyezett, szabadba vezető, pihenővel ellátott vaslétrával is helyettesíthető. Ha a munkahelyiség földszinten van, az egyik kijáratot ablak is pótolhatja. Az emeleti munkahelyiség mindkét kijáratának földszintre vezető lépcső vagy ilyen lépcsőhöz vezető folyosó legyen a folytatása.

(11) A vaslétrákat a függőleges ablakosorok közötti falterületen úgy kell elhelyezni, hogy azok az ablakoktól megfelelő távolságban legyenek. A kijáratként kijelölt ablakokat korláttal is ellátott hídnak kell a vaslétrával összekötnie. A vaslétra a talaj felett 2 és fél méter magasságban végződhetik, ebben az esetben azonban a két és fél méteres részt behajthatóra kell kiképezni. Ha az épület több emeletes, a létrát a tetőre is fel kell vezetni. A vaslétrákat állandóan jókarban kell tartani és teherbírást a tűzrendészeti szakértőnek évenként legalább egyszer meg kell vizsgálnia.

(12) A kijáratú ajtókat, folyosókat, lépcsőket és a kijárat, valamint az óvóhely felé vezető utakat állandóan szabadon kell tartani. A kijáratú vezető útnak egyenes irányúnak és legalább 1 méter szélesnek kell lennie. A kijáratokat, valamint a vész-kijáratokul szolgáló ablakokat, utakat és folyosókat az irányt és a kijáratot jelző feliratokkal kell ellátni és szürkülettől a munka befejezéséig a fővilágítástól független mellék- (vész-) világítással kell megvilágítani.

(13) Tűzveszélyes telep udvarát befedni nem szabad; az akadálytalan közlekedést az udvaron biztosítani kell. Személyfelvonókat lehetőleg a munka-, vagy raktárhelyiségen kívül kell elhelyezni; ha ennek akadálya van, az említett helyiségtől tűzbiztos falakkal és

szeről megállapított egyéb feltételek mellett — csak úgy szabad elhelyezni, hogy egy négyzetméterre csupán egy személy jusson.

(3) A nézőtérnek a színpad felé eső részén, továbbá a zsinórpádlás mennyezetén a nézőtér és színpad közötti szellőztetése céljából jól húzó kürtönyilást kell elhelyezni. A nyílás a színpad alapterületének legalább 1/20-a, a nézőtér alapterületének pedig legalább 1/40 része legyen. A nyílás szabályozó készülékének a nézőtérről, a színpadról, valamint ebből a célból kijelölt helyről is akadálytalanul kezelhetőnek kell lennie.

(4) A nézőtéren gyúlékony anyagot díszítésül használni nem szabad, ideiglenes díszítéseket hivatalosan felülvizsgált anyaggal lángbiztossá kell tenni (impregnálás).

(5) A nézőtér befogadóképességét és a kijáratokat feltüntető és a hatóság által láttamozott alaprajzot az előcsarnokban ki kell függeszteni.

(6) Az ügyeleti, valamint ellenőrző szolgálatot teljesítő rendőr- és tűzoltótiszt részére minden előadásra a nézőtéren megfelelő ülőhelyet kell fenntartani.

A színpad.

95. §. (1) Allandó színi előadások céljára szolgáló színpadot a színház többi helyiségeitől tűzfalal, nyolc méternél magasabb légtérű vagy süllyesztővel vagy zsinórpádlással ellátott színpadot ezenfelül a nézőtértől tűzbiztos vasfüggönnyel kell elválasztani. A színpadot az öltözőktől tűzbiztos folyosóval kell elkülöníteni.

(2) A vasfüggöny lebecsátó szerkezetének olyannak kell lennie, hogy a vasfüggöny önműködő fékkel lebecsátható legyen. Ezt a szerkezetet a színpadon és azon kívül olyan helyen kell elhelyezni, ahonnan az színpadi tűz esetén is akadálytalanul kezelhető. A függöny leeresztésére szolgáló szerkezet mellett a vasfüggöny mindenkori állását jelző készüléket kell alkalmazni.

(3) A vasfüggöny működését a színházi tűzörség vezetőjének minden előadás megkezdése előtt ki kell próbálnia, szerkezetének biztonságát pedig a színi idény megkezdése előtt a tűzrendészeti hatóságnak meg kell vizsgálnia.

(4) A vasfüggönnyel a felvonások közötti

szünetben, az előadás megszakításával járó diszletezés alatt le kell eresztetni, az előadás végétől pedig leeresztve kell tartani.

(5) A függöny és az első díszlet között a szolgálatban álló tűzoltók részére jobbról és balról megfelelő teret szabadon kell hagyni. Zárt színpadi képnél vagy körfüggönynél olyan berendezést (figyelőlyuk és ajtónyílás) kell készíteni, amely az áttekinthetesen és körüljáráson felül azt is lehetővé teszi, hogy késedelem nélkül a színpadra lehessen jutni.

(6) A tűzbiztos elválasztásra szolgáló ajtókat állandóan betéve, a nézőtéri részt és a színpadi részt összekötő folyosók ajtaját pedig állandóan zárva kell tartani; azokon csak szolgálatban levő hatósági közegeknek és olyanoknak szabad átjárniok, akik erre hatósági engedélyt kaptak.

(7) Helyváltoztatásnak kitett, továbbá erősfényű reflektoros lámpát zárt köpenyvel kell burkolni és ennek kábeleit külső sérülések ellen védő bőr-, gummi- vagy vászontömlővel kell védeni. Izzólámpát színpadon vagy színpad céljára szolgáló emelvényen, továbbá folyosón, raktárban, műhelyben és színpadi öltözőben biztosító üvegburával és drótkosárral kell védeni.

A díszletek, valamint egyéb kellékek és azok raktározása.

96. §. (1) A színház minden helyiségében csak lángbiztossá tett (impregnált) díszleteket és függönyöket szabad használni. A tűzrendészeti hatóság a lángbiztosság hatályosságát minden évben felülvizsgálja. Lángmentesítésre (impregnálásra) csak a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség által hivatalosan felülvizsgált szereket szabad használni. Az ebben a bekezdésben foglalt egyes rendelkezések megtartása alól a tűzrendészeti hatóság rendkívüli esetekben felmentést adhat akkor, ha a tűzrendészeti követelmények egyéb módon kielégítően biztosíthatók.

(2) A díszítésre szolgáló tárgyakat, illetőleg anyagokat a villamos berendezéstől, a kályhaajtóktól, a kályhától és a kéménytisztító ajtóktól legalább 1 méter távolságban kell elhelyezni.

(3) Helyiségnek vagy egyes részeinek díszítésére könnyen gyúló vagy tűztől nehe-

tőleg az ipartörvény hatálya alá eső üzemek (ipari és kereskedelmi telepek) tekintetében az iparhatóság tűzveszélyes anyagot tároló nagyobb telepen állandó tűzrendészeti felügyeletet tehet kötelezővé. Ilyen tűzrendészeti felügyelet végett alkalmazott éjjeli őrt csak tűzbiztos anyagból készült őrbódében tartózkodhatik. Az éjjeli őrt szolgálatának pontos ellátásában megfelelően (pl. ellenőrző órával) ellenőrizni kell.

Aruházak.

121. §. Áruház egyes részeit tűzbiztosan el kell választani. Az áruház minden helyiségéből legalább két kijáratot kell biztosítani és a kijáratok mellék- (vész) világításáról is gondoskodni kell. Nagyobb áruházakat a tűzrendészeti hatóság külön tűzoltói berendezés és tűzoltóság tartására kötelezhet.

X. Fejezet.

Celluloidot előállító, feldolgozó és raktározó üzemben (telepen, üzlethelyiségben) tűzrendészeti óvintézkedések.

Irányadó rendelkezések.

122. §. A celluloidot előállító vagy feldolgozó ipartelepek, valamint celluloidraktárak létesítésével és fenntartásával kapcsolatos tűzrendészeti követelmények tekintetében a 78.244/1923. K. M. számú^{*)} és a 72.434/1925. K. M. számú^{*)} rendelet rendelkezései az irányadók.

XI. Fejezet.

Robbanó gőzöket és gázokat fejlesztő folyadékok, valamint más tűzveszélyes és robbanó anyagok tűzrendészete.

Irányadó rendelkezések.

123. §. Robbanó, valamint lobbanó anyag gyártására, kezelésére, forgalombahozatalára, csomagolására, szállítására és raktározására — ideértve a robbanó gőzöket és gázokat fejlesztő folyadékokat, az ásványolajokat és ezek termékeit is — ebben a rendeletben és az idevonatkozó külön jogszabályokban megállapított rendelkezések az irányadók.

Tűz- és robbanásveszélyes szilárd anyag kezelése és tartása.

124. §. (1) Könnyen gyúló szilárd anyagot,

^{*)} B. K. 1923. évf. 1174. lapon.

^{*)} B. K. 1925. évf. 640. lapon.

amennyiben külön jogszabály erre nézve nem rendelkezik eltérően, elárusítás céljából csak az iparhatóságnak a tűzrendészeti szakértő meghallgatásával adott engedéllyel szabad raktáron tartani. Az engedély kiadásánál elsősorban arra kell figyelemmel lenni, vajon a helyiség, ahol az anyagot tartani kívánják, akár fekvésénél, akár anyagánál fogva az anyag raktározására alkalmas-e.

(2) Az országos légvédelmi készütség elrendeléséig lőport 20 kilogrammot meg nem haladó mennyiségben, tűzijátékszert 50 kilogrammot meg nem haladó mennyiségben lakóházul használt épületben is szabad tartani, de padláson csak akkor szabad elhelyezni, ha a háznak tűzbiztos fedele van, a padlást tűzfal keríti el, azon kémény nem fut keresztül és a padlásnak tetőnyílása nincs. Az ilyen padlást állandóan zárva kell tartani.

(3) A lőport falazott tartóban kell elhelyezni és keményfa fedővel lazán le kell takarni. A kezelést csak nappali világításnál és mesterséges világítóanyag használata nélkül szabad végezni.

(4) Üzlethelyiségben legfeljebb 3 kilogramm lőport szabad tartani. Tartásának helyét a tűzoltófőparancsnok (tűzoltóparancsnok) meghallgatásával a tűzrendészeti hatóság, illetőleg az ipartörvény hatálya alá eső üzemek (ipari és kereskedelmi telepek) tekintetében az iparhatóság állapítja meg. Ezt a mennyiséget indokolt esetben a tűzrendészeti hatóság felemelheti.

(5) Karbidot csak száraz helyen szabad tartani. Karbidraktárban vizet tartani vagy vizet bármilyen célra felhasználni tilos.

(6) Chloratokat üveg- vagy fémpalackban kell tartani; a palackot csak parafa-, puha- vagy kén nélküli gummidugóval szabad bedugni. A csomagolóanyagot lángbiztossá kell tenni. Chloratok elhelyezésére szolgáló helyiségben a chloratokat magába szívó anyagot (pl. fát, rongyot) tartani nem szabad. Kálium- és nátriumchloratot jól záródó fahordóban is lehet tárolni, de nyitott állapotban csak egy hordó tartható.

(7) Égetett meszet csak száraz helyen szabad raktározni.

Tűzveszélyes és robbanó gőzöket és gázokat fejlesztő folyadékok kezelése és tartása. Tűz- és robbanásveszélyes anyagok tartánya.

125. §. (1) Robbanó gázokat és gőzöket fejlesztő folyadékot teljesen zárt és ellenőrizhető vezetéken keresztül kell szivattyúzni. Az engedélyes a tartányok (hordók) robbanást gátló szerkezetét kötelező állandóan jó karban tartani. Erről a tűzrendészeti hatóság időnkint szakértője útján győződik meg.

(2) Abban a helyiségben, amelyben robbanó gőzöket és gázokat fejlesztő anyag gyártásával foglalkoznak, csak központi vagy etage fűtést vagy megfelelő szerkezetű villamos kályhát szabad használni.

(3) Sűrített, cseppfolyósított és nyomás alatt oldódó gázokat tartalmazó acélpalackot csak a napfény és egyéb hőforrások hatása elől védett, hűvös, tűzbiztos, jól szellőzhető helyiségben szabad raktározni. A palackok tartalmát feltüntető felirattal kell ellátni.

(4) Egészen elkülönítve kell raktározni azokat az anyagokat, amelyek gázainak vagy gőzeinek keveredése, vegyülete vagy érintkezése tűz vagy robbanás veszélyével jár vagy amelyeknek együtt raktározása tűzveszély növelésére alkalmas.

(5) Robbanó gőzöket és gázokat fejlesztő anyagra (folyadékra) vonatkozó engedélyben ki kell kötni, hogy

a) az ilyen anyagot robbanást gátló berendezéssel ellátott tartányban (hordóban) kell elhelyezni;

b) a tartány (hordó) csapja alá felfogó edényt kell tenni;

c) a padozatot nedvességet be nem szívó és át nem eresztő anyagból kell készíteni;

d) a padozatot időnkint homokréteggel kell borítani;

e) gondoskodni kell arról, hogy az esetleg kifolyó folyadék a csatorna hálózatába ne kerülhessen.

(6) Tűzveszélyes anyagnak (folyadékknak) tankban vagy robbanásmentes föld alatti tárolóban vagy kivételesen a szabadban raktározása esetén megfelelő tüztávolságot kell megállapítani.

(7) Tűzveszélyes folyadék tartására szolgáló

üres hordókat tűzveszélyes anyagtól távol kell tartani. Az elhelyezésnél arra is figyelemmel kell lenni, hogy a hordó tűz esetén a tűzoltóságot működésében ne akadályozza.

(8) Nagyobb mennyiségű zsiradék vagy nehéz olaj raktározására szolgáló helyiséget tömör és nyílásokkal át nem fűrt falakkal több részre kell osztani és minden egyes részt külön kijáráttal kell ellátni. A zsiradékot, illetőleg nehéz olajat olyan (mély) tartályban kell elhelyezni, amelyből a tűz esetén nem folyhat ki.

(9) Nagyobb számú savtartány (ballon) szerves, könnyen gyúló anyag közelében nem raktározható. A raktározott tartányt a nap hőhatásától védeni kell s a raktározásra szolgáló helyiség szellős legyen. A raktárhelyiség padlója csak tűzbiztos anyagból készülhet és azt olyan csatornákkal kell ellátni, melyek az esetleg kifolyt savat összegyűjtik és elvezetik. Nagyobbszámú tartány raktározása esetén azokat közlekedési utakkal kell elválasztani.

XII. Fejezet.

Mezőgazdasági terményeknek tüztől megóvása.

Szálas mezőgazdasági terményeknek belső területre hordása, ott cséplése, tartása.

126. §. (1) Szálas mezőgazdasági terményt engedély nélkül a községnek csak olyan belső területére (belsőségére) szabad behordani, valamint ott csépelni, amely a legközelebbi lakóháztól vagy gazdasági épülettől (pl. magtár, kocsiszín, istálló) legalább 100 m., illetőleg 2000 keresztmértéknél kisebb mennyiségű termény behordása esetén legalább 50 m távolságra van, a szomszéd asztagtól, kazlától, boglyájától, csűrétől, pajtájától pedig legalább 15 m távolságra fekszik. A távolságot a kérdéses belső területnek (szérűnek) az említett épületek, illetőleg a szomszéd asztaga felé legközelebb eső szélétől kell számítani.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett távolság nem tartható meg, a mezőgazdasági szálas terményeket csak a községi előjáróság, városokban az elsőfokú tűzrendészeti hatóság előzetes engedélyével szabad belsőségre hordani, ott csépelni s tartani. Az engedély csak akkor adható meg, ha 1000 keresztmértéknél, illetőleg ennek megfelelő mennyiségnél ke-

vesebb termény behordásáról van szó, a legközelebbi lakóháztól vagy gazdasági épülettől (magtár, kocsiszín, istálló) legalább 15 m tüztávolság tartható meg és a helyi tűzrendészeti viszonyok az engedély kiadását lehetővé teszik. (Pl. a szomszédos épületek eléggé tűzbiztosak, cseréppel, bádoggal vagy palával fedettek; egyfelől az asztagok, kazlak, boglyák és másfelől az épületek közt a tűz terjedésének megakadályozására alkalmas természetes biztosíték, így különösen fasor, gyümölcsösök van.)

(3) Törvényhatósági jogú és megyei városban terményeknek cséplés céljából behordására csak a város külső területén levő belsőre adható engedély. Az engedélyt az elsőfokú tűzrendészeti hatóság adja.

(4) Mezőgazdasági terményt lőporraktártól és robbanóanyag-gyártól legalább 300 m, vasúttól legalább 100 m, állami és törvényhatósági úttól legalább 10 m, utcától és szomszédos kerítéstől legalább 5 m távolságra kell elhelyezni.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglalt rendelkezések ellenére összerakott gyűlékony anyagot a tulajdonos költségére városban az elsőfokú tűzrendészeti hatóság, községben a községi előjáróság — fellebbvitelre tekintet nélkül — alkalmas helyre hordhatja ki, ha a tulajdonos a hatóság felhívásának a kitűzött határidőben nem tesz eleget. A kihordás költségeit nem fizetés esetében közőadók módjára kell behatani.

(6) A helyi viszonyoknak mérlegelése alapján a községi előjáróság, városokban az elsőfokú tűzrendészeti hatóság a tűzoltóparancsnok meghallgatása után állapítja meg és engedélyezi azt a szalma- vagy takarmány-mennyiséget, amelyet az állatok etetése és aljázása céljából udvaron vagy az udvaron levő fedett épületben tartani szabad. Egy heti szükségletet meg nem haladó szalma és takarmányneműek, valamint tűzbiztos csűrben és pajtában tartott szalma és széna tekintetében ilyen engedélyre szükség nincs.

(7) A (2) és (3) bekezdésben említett engedély ugyanarra a belsőre visszavonásig érvényes. Visszavonás esetén kívül új engedélyezési eljárásnak csak akkor van helye, ha a termények belsőre elhelyezését

az kéri, akinek erre még nem volt engedélye. Ha pedig az engedélyes belsőre a megállapított tüztávolság vagy egyéb engedélyezési feltételek tekintetében változás áll be (pl. fák kivágása, épületrész lebontása következtében), az engedélyes a belsőre bekövetkezett változást a községi előjáróságnál, illetőleg az elsőfokú tűzrendészeti hatóságnál a mezőgazdasági termények behordása előtt bejelenteni köteles. A tűzrendészeti hatóság ilyenkor a körülmények mérlegelésével határoz az engedély visszavonásáról vagy új engedélyfeltételek megállapításáról.

(8) Az e szakasz szerint szükséges engedélyt kis- és nagyközségben a községi előjáróságnál, városban az elsőfokú tűzrendészeti hatóságnál évenként legkésőbb április hó 15-ig kell kérni. A hatóság a kérés teljesíthetősége tekintetében — a légvédelmi szempontok figyelembevételével — soron kívül köteles határozni.

(9) Az alispán — a vármegyei tűzrendészeti felügyelő meghallgatásával — az (1) és (2) bekezdésben megállapított tüztávolságokat — megfelelő óvintézkedések elrendelése mellett — felére csökkentheti s a mezőgazdasági terményeknek a község belső területére hordását ott cséplését és tartását engedélyezheti abban az esetben, ha a községben az (1)–(2) bekezdésben meghatározott tüztávolságok a különleges helyi viszonyok miatt (pl. a község ártérben, szűk völgyben fekszik; belső területe sűrűn beépített, vagy kis telkekre osztott) nem tarthatók be s a mezőgazdasági termények községen kívül sem helyezhetők el. Ilyen esetben az alispán a tűzbiztonság fokozása érdekében különleges rendelkezéseket is tehet (pl. az egyébként megkövetelhetőnél nagyobb mennyiségű tűzoltószer tartását, vagy nagyobb létszámú tűzoltóság vagy tűzoltói készenlét alkalmazását rendelheti el).

Lábon álló vagy learatott terményben mozdonyszikra által okozható tűzkár megelőzése.

127. §. (1) Vasút mentén a mezőgazdasági termények learatását, ha a termés egyelőn beérett, a vasúthoz legközelebb eső ingatlanrészen kell megkezdeni.

(2) A learatott terményt a vasútvonal mentén a sínektől minél távolabb, de legalább 100 m távolságban kell összerakni. Az a termelő, akinek birtokán a termény ily távolságban — a terület keskenysége miatt — nem helyezhető el, terményét onnan a legrövidebb idő alatt köteles elhordani.

(3) Nagyobb pályaudvarok körül a learatott terményeket csak laza elhelyezésben és az első (be- és kijárat) váltóktól számított 400 m sugarú körön kívül szabad lerakni. Ha ez nem lehetséges, a naponkint learatott mennyiséget aznap estig el kell hordani.

(4) Aratáskor köteles a pályamenti gazdaközönség a tarlót a vasút mentén legalább 100 m, a (3) bekezdésben említett pályaudvarok körül pedig legalább 400 m szélességben az aratók nyomában haladéktalanul feltisztíttatni (felgereblyéztetni, kapartatni) és az első kereszt (boglya-) sortól 5–10 m távolságban a vasúti töltés felől legalább 3 m széles védőszántást létesíteni. Az egyes birtokrészek védőszántásainak egyvonalba kell esniök, mert a lépcsőzetes védőszántások a futó tűz ellen nem nyújtanak védelmet.

Közös szérű létesítése, a terményeknek a határban lévő ingatlanon elhelyezése.

128. §. (1) Aki terményeit nem hordhatja belsősegre (126. §.), az azokat csak közös szérűn vagy a határban lévő ingatlanán helyezheti el, csépelheti ki és tarthatja.

(2) Közös szérűt olyan községben vagy városban kell létesíteni, ahol a mezőgazdasági termények a helyi tűzrendészeti viszonyok miatt sem belsősegen, sem a határban lévő ingatlanon nem helyezhetők el. Közös szérűt közterületen, vagy magánosok által e célra felajánlott magánterületen lehet létesíteni.

(3) A mezőgazdasági termények közös szérűn való elhelyezésének céljára szükséges ingatlan megszerzésére és megnagyobbitására — amennyiben erre községi vagy városi tulajdonban lévő alkalmas terület rendelkezésre nem áll — a községet és a várost az 1881. XLI. törvényekben szabályozott kisajátítási jog illeti meg. A kisajátítást a belügyminiszter a földművelés-

ügyi miniszterrel egyetértően engedélyezi. (T. 12. §. (1) bek.)

(4) Tagosítás vagy más birtokrendezés alkalmával lehetőleg gondoskodni kell az előző bekezdésben meghatározott célra szükséges területnek a község (város) részére megszerzéséről. (T. 12. §. (2) bek.)

(5) Közös szérű céljára csak légvédelmi és tűzrendészeti szempontból alkalmas területet szabad igénybe venni. Az ily irányú kérelmeket minden év június hó 15-ig kell az elsőfokú tűzrendészeti hatósághoz benyújtani.

(6) Ha a légvédelmi szempontok megkívánják vagy ezt a mezőgazdasági termények mennyisége indokolja, lehetőleg a község (város) különböző részein több közös szérűt kell kijelölni.

(7) A közös szérűt kizárólag erre a célra szabad használni. A rakodó területről a behordás megkezdése előtt mindenféle tűzveszélyes anyagot (pl. előző évi szalmát, kukoricaszárat, rőzsét) lehetőleg el kell távolítani.

(8) A közös szérűt őrizni kell. Az őrzés módját és költségeinek felosztását a közös szérűt kijelölő véghatározatban kell méltányosan megállapítani.

(9) A közös szérű kijelölésénél a tűztávolságok megtartására, de főként arra kell figyelemmel lenni, hogy a szérű az épületektől és a vasúti sínektől legalább 100 m távolságban legyen. A szérűn az asztagokat, (kazlakat, boglyákat) úgy kell elhelyezni, hogy az uralkodó szél irányába azok szélessége és ne hosszúsága jusson és hogy tűz esetén az uralkodó szél a szikrákat ne a község felé vigye.

(10) A közös szérűn, ha annak nincs leküzdhetetlen akadálya, a község (város) költségén több bővízü kutat kell létesíteni. A kutakat az élet- és vagyonbiztonság, valamint a víznek hulladéktól megóvása végett megfelelően be kell fedni.

(11) A közös szérűt és útjainak szélét lombdús élőfákkal kell beültetni, a közös rakodót pedig vízzel telt mély árokkal körül kell keríteni. Ha a közelben patak vagy csatorna van, lehetőleg ennek vizét kell a szérűskertet körülvevő árokba vezetni.

(12) Minden gazda köteles gondoskodni

arról, hogy terményeinek behordása alatt terményei mellett állandóan vízzel telt kád vagy hordó és ugyancsak vízzel telt legalább két veder, valamint egy csáklya álljon rendelkezésre.

(13) A közös szérűn állandóan megfelelő számú takaró ponyvát, ásót, kapát és gereblyét is kell készenlétben tartani.

(14) Közös szérűk minden egész holdnyi (1.600 négyszögöl) területét 30 m, ezenfelül minden félholdnyi területét 15 m széles tűzúttal kell a rakodó többi részétől minden oldal felől elválasztani. Az egyes asztagok, kazlak, boglyák között legalább 4 m széles utat kell hagyni. Az asztagok és kazlak hosszúsága a 20 m-t, szélessége a 10 m-t, magassága a 8 m-t nem haladhatja meg. A tűzutakat minden időben teljesen szabadon és tisztán kell tartani. Az ott lekaszált füvet, gázt a közös rakodóról azonnal ki kell vinni.

Tűzbiztonsági intézkedések a behordás és cséplés tartama alatt.

129. §. (1) A szérűskertbe szükségtelenül bemenni vagy ott dohányozni, nyílt lángot használni vagy tüzet gyújtani nem szabad. A szérűskert bejáratánál és a szérűskertben jól látható helyen erre a tilalomra, figyelemzetető táblát kell elhelyezni.

(2) Főzés céljából tüzet rakni vagy dohányozni csak a szérűskert vagy beérett gabonátáblák szélétől 100 m távolságban, erre kijelölt helyen szabad. A főzés befejezte után a tüzet azonnal el kell oltani és vízzel gondosan le kell önteni, a szivar- és cigarettavéget pedig el kell taposni.

(3) Szérűskert határvonalától számított 50 m távolságon belül asztagot vagy kazlat elhelyezni vagy csépleni nem szabad.

(4) Csépleni csak virradattól szürkületig szabad. Az elsőfokú tűzrendészeti hatóság azonban a cséplést — a szükséges előfeltételek mellett — villamosvilágításnál is engedélyezheti, ha ez tűzveszély szempontjából nem kifogásolható. Erősebb szél idején a cséplőgép működése szüneteljen.

(5) Gőzgépet és nem villamosenergiával hajtott motort úgy kell felállítani a cséplésnél, hogy az az asztag mellé ne kerüljön. A hajtó és hajtott kerekek között legalább 8—

12 m távolságnak kell lennie. Villamosenergiával hajtott motor alkalmazása esetén a villamosmotort — az indító és biztosító berendezés kivételével — zárt öntöttvas házban kell elhelyezni.

(6) Robbanómotort cséplésre csak akkor szabad használni, ha kipuffogója megfelelő biztonsági edénnyel van felszerelve s a motor adagoló tartályába az üzemanyag a hordóból robbanást gátló szerkezettel összekötött csövezetéken szivattyúval szívható.

(7) A motor közelében üzemanyagot (olajat) csak robbanást gátló szerkezettel ellátott hordóban vagy edényben és csupán egy munkanapra szükséges mennyiségben szabad tartani. A többi készletet jól zárható vashordóban a géptől és a kazlaktól távol, elkülönítve, a nap heve ellen védett, jól szellőztethető, világos és tűzbiztos kamrában, a tűzveszélyes és lobbanó folyadékok tartására vonatkozó szabályoknak megfelelően kell elhelyezni.

(8) Gőzgéppel általában csak nem lakott területen szabad csépleni. A tűzrendészeti hatóság azonban — a helyi viszonyoknak megfelelő óvintézkedések mellett — a belsőségen cséplést is megengedhet, ha a szomszédos puhafedésű épületektől legalább 50 m tűztávlat megtartható.

(9) Cséplésre csak oly gőzgépet szabad használni, melynek teljesen zárt tűzszekrényre, a kémény belsejébe beépített kifogástalan szikrafogója és olyan hamuládája van, amely vízzel vagy gőzzel elárasztható és amelyben a kihulló parázs, hamú és salak azonnal eloltható.

(10) A tűzoltóparancsnok — szükség esetén gépszakértő bevonásával — a gőzcséplőgép tüzelő és szikrafogó szerkezetét cséplés előtt megvizsgálja abból a szempontból, hogy az említett tűzbiztonsági követelményeknek megfelel-e. Ha hiányt állapít meg, erről a tűzrendészeti hatóságnak jelentést tesz.

(11) A gőzkazánt közös szérűn szalmával fűteni általában tilos. Kivételesen indokolt esetben azonban a községi előjáróság a járási tűzrendészeti felügyelő véleményének kikérése után évenként engedélyt adhat a szalmával való tüzelésre. A napi munka be-

fejezése után a hamut vízzel le kell locsolni.

(12) Belsősegen cséplőgép mellett kellő mennyiségű vízkészletet, gőzlokomobiloknál ezenfelül legalább egy drb. targonca fecskendő, 3 drb. 16 négyzetméter nagyságú ponyvát, 3 vedret, 3 jó szikraesapót és minden cséplőgép mellett az első segély nyújtásához mentőszekrényt kell tartani. A fecskendő tartányának állandóan vízzel teltek kell lennie.

(13) Az (1)–(12) bekezdésben megállapított rendelkezések meg nem tartása esetén a községi előjáróság (polgármester) megfelelő határidő kitűzésével felhívja az érdekelteket az említett rendelkezések megtartására. Az adott határidő elmulasztása esetén a cséplés folytatását a hiányok pótlásáig meg kell tiltani.

(14) Az (1)–(11) bekezdésben megállapított tűzrendészeti óvintézkedésekhez akkor is alkalmazkodni kell, ha több tulajdonos mezőgazdasági terményeit a határban levő egyetlen ingatlanon hordja össze és csépli ki.

(15) A mezőgazdasági termények behordására és a cséplésre vonatkozó, valamint az ezzel kapcsolatos megelőző tűzrendészeti szabályokat minden év április hó 1-ig — a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő módon — közhírré kell tenni.

XIII. FEJEZET.

A vízszerezés.

Közkutak.

130. §. (1) A községi előjáróság, városokban az elsőfokú tűzrendészeti hatóság gondoskodik arról, hogy tűzoltás céljára a község (város) területén célszerűen elosztott, megfelelő mennyiségű vízkészlet álljon rendelkezésre.

(2) Ahol vízvezeték nincs, ott — a tűzrendészeti szakértő meghallgatásával — meghatározott helyeken akadálytalanul megközelíthető legalább 150 cm átmérőjű fedett közkutakat kell készíteni. A kútkávak alsó részén a fecskendő szívótömlőjének és szűrőjének lebocsátására alkalmas, retesszel elzárható nyílást kell hagyni. A közkutakat a vízfordó lajtok közvetlen töltésére al-

kalmas vízemelő szerkezettel (pl. szívónyomó mű, láncos emelő szerkezet) kell ellátni; a csatlakozó cső végén országosan egységes csavarmentet kell alkalmazni. (139. §. (1) bek.)

Kutak a belső telken.

131. §. (1) Olyan községben (városban), ahol vízvezeték nincs, az épületek puhafedésűek, és a talajvíz rendes állása 6 méternél nem mélyebb, lehetőleg minden beépített belső telken legalább 1 m átmérőjű kutat kell létesíteni. Ezenfelül minden háznál csukható és szállítható hordóban legalább 200 liter vizet kell tartani még abban az esetben is, ha kút van a belsősegen.

(2) Szomszédos telkek tulajdonosai közös kutat, vagy ezt pótló vízmedencét is létesíthetnek. A vízmedencének legalább 20 m² ürtartalmúnak kell lennie.

Gyár, ipartelep, malom, uradalom vízkészlete.

132. §. A tűzrendészeti hatóság, illetőleg az ipartörvény hatálya alá eső üzemek (ipari és kereskedelmi telepek) tekintetében az iparhatóság, nagyobb és különálló major, tanya, uradalom, továbbá gyár, malom, ipartelep vagy műhely tulajdonosát vagy az ilyennel egyébként rendelkezésre jogosultat arra kötelezheti, hogy az egyes munkahelyiségekben tűzoltásra is azonnal igénybevehető megfelelő vízkészletet tartson. Szükség esetén víztartály felállítása is elrendelhető. Ebben az esetben a víztartályokat a telep vízforrásával (pl. artézi kút) úgy kell összekapcsolni, hogy tűz esetén valamennyi vízforrás vízszolgáltatása a víztároló helyre összpontosítható, illetőleg elvezethető legyen.

Patak, folyó, tó vize tűzoltásra felhasználásának biztosítása.

133. §. (1) Tűzoltás céljára alkalmas vizű patak, folyó vagy tó partján tűzoltószerek, lajtok akadálytalan közlekedésére is alkalmas lejárókat kell a hatóság által e célra kijelölt helyeken létesíteni.

(2) A tűzrendészeti hatóság csekélyebb vizű vagy nem állandó jellegű folyóvíz medrében a szükséghez képest megfelelő számú

vizgyűjtő betonmedence építését és annak vízfogó zsillippel ellátását rendelheti el. Az elrendelés a vízjogi engedélyező hatóság engedélyét nem pótolja.

Vízmedencék létesítése.

134. §. Ahol a talajviszonyok miatt nem lehet kutat ásni vagy a kút vize tűzoltás céljára bármely okból nem használható, ott a tűzrendészeti hatóság a háztetőkről lefolyó esővíz felfogására vagy az artézi, esetleg egyéb kutakból való megtöltésre, legfeljebb 4–500 m sugarú körzetekben, földalatti betonvízmedencék vagy ciszternák létesítését rendelheti el. A betonvízmedencék (ciszternák) létesítése a község (város) kötelessége. Az ilyen medence vagy ciszterna vizét elpárologás és elposványodás ellen megfelelően védeni kell. A vízgyűjtő medencének lehetőleg állandóan vízzel telnek kell lennie. A medencének szükség szerint, de évenként legalább egyszer kitisztításáról a községi előjáróság (polgármester) gondoskodik. Az elrendelés a vízjogi engedélyező hatóság engedélyét nem pótolja.

Tűzcsapok szerelése.

135. §. (1) Vízvezetékkel ellátott községben és városban tűzoltás céljára is elsősorban a vízvezeték vizét kell felhasználni. A községi előjáróság, városokban a tűzrendészeti hatóság ebből a célból a község vagy város lakott területén lehetőleg 100 méterenként tűzcsapot szerel fel. A földalatti tűzcsapok helyét az épület falán vagy külön oszlopon kell megjelölni.

(2) Ha a vízvezeték vize tűzoltás céljára bármily okból nem használható fel, akkor a 130–131. 133–134. §-okban foglaltak értelmében kell eljárni.

Magánhasználatú kút (medence, hordó) vizének tűzoltásra rendelkezésre bocsátása.

136. §. Az ingatlan tulajdonosa vagy az, aki az ingatlanal egyébként rendelkezni jogosult, az ingatlanán levő kút, medence vagy hordó vizét tűzoltás céljára rendelkezésre bocsátani, a hordóban tartott vizet pedig — a hatóság felhívására — a rendelkezésre álló járóművön (szekér, kocsi, taliga) a tűz színhelyére szállítani köteles.

XIV. Fejezet.

Tűzoltószerkezetek és eszközök elhelyezése.

Tűzoltószertár és őrszoba.

137. §. (1) A tűzoltószerkezeteket és eszközöket, valamint mentőszerkeket kizáróan erre a célra szolgáló helyiségben (tűzoltószertárban) kell elhelyezni. A tűzoltószertárnak 50–300 lakóházból álló községben legalább 8 m, 300–700 lakóházból álló községben legalább 12 m, 700–1000 lakóházból álló községben legalább 16 m hosszúnak s mindenütt legalább 6 m szélesnek kell lennie. A szertár építésénél arra is figyelemmel kell lenni, hogy az újabb tűzoltószerek beszerzése esetén is akadálytalanul bővíthető legyen. A szertár, őrszoba és gyakorlóter fenntartásáról a község (város) saját költségére gondoskodik.

(2) A tűzoltószertárt könnyen hozzáférhető helyen, lehetőleg a község (város) közepén, tűzbiztos anyagból kell építeni és ugyanilyen anyaggal kell fedni. A szertár kapuinak közvetlenül utcára vagy térre kell nyílniok és könnyen nyithatóknak kell lenniök. Éjjel a szertár előtti közterületet a község (város) megvilágítani köteles. A tűzoltószertár padlózatának pormentesnek, (lehetőleg beton-burkolatúnak) kell lennie. A padlózatnak a szertár kapuja felé kissé lejtjenie kell.

(3) A szertárból azzal összeépített, kizáróan a tűzoltók részére fenntartott őrszobának kell nyílnia.

(4) Amíg a község (város) a (2) és (3) bekezdésben foglalt rendelkezéseknek megfelelő tűzoltószertárt felépítheti, a tűzoltószerek és eszközök elhelyezésére használt helyiségek oldalfalait és padlását paticesal kell pormentesíteni, földjét pedig agyagos földdel kell ledöngölni.

(5) Abban a községben, ahol nincs állandó tűzoltókészlet, a tűzoltószertárhoz több kulcsot kell készíttetni. Egy kulcsot a község házában kell tartani, míg a többi a tűzoltószertár közelében lakó olyan megbízható községi lakosoknak kell átadni, kik azt szükség esetén bármikor rendelkezésre bocsáthatják.

(6) A tűzrendészeti hatóság elrendelheti, hogy a község (város) megfelelő tömlőszáritóról gondoskodjék; mászóház építését is

elrendelheti ott, ahol emeletes épületek vannak.

XV. Fejezet.

A tűzoltó és mentő eszközök és szerek beszerzése.

A tűzoltószerek mennyisége.

138. §. (1) Ötven lakóháznál kevesebből álló valamennyi községben, valamint azon az összeépített tanyákon és pusztákon, amelyeken 20-nál több család lakik, készenléthben kell tartani legalább egy darab 100 mm-es hengerbőségű, kéthengerű országosan egységes szívó-nyomó fecskendőt, 100 m nyomó tömlőt, 8 m szívó-tömlőt, legalább egy darab 500 literes vízfordó kocsit, legalább 4 m hosszú nyéllel egy drb. csákyát, két ásót, két lapátot, két vasvillát, egy drb. petróleumos fáklyát vagy zárt lámpást, egy drb. fejszét, egy rézkürtöt, két vedret és egy 20 négyzetméter nagyságú takaróponyvát.

(2) Legalább ötven, de háromszáznál kevesebb lakóházból álló valamennyi községben készenléthben kell tartani: legalább egy 100 mm-es hengerbőségű, országosan egységes olyan szívó-nyomó fecskendőt, amely percenkint 100 löketnél legalább 160 liter víz szállítóképességű és amelynek sugártávja 26 m, szelepszervezete pedig könnyen és gyorsan hozzáférhető. Ezt a fecskendőt fel kell szerelni 15–20 m-es egységes csavarpárral bekötött darabokból, legalább 160 m nyomótömlővel, négy drb. egyenként 2 m hosszú szívótömlővel, két sugáresővel, egy sugárosztóval, olajozóval, fakalapáccsal, valamint a szükséges csavar kulcsokkal; ezenfelül készenléthben és jó karban kell tartani legalább két drb. öt hl. ürtartalmú vízfordó kocsit, hozzá egy drb. egy hl. ürtartalmú kádat, két készlet három részből álló 6 m hosszú összerakható létrát, a legmagasabb épület creszéig érő egy drb. létrát, két drb. hosszúnyelű csákyát, két fejszét, két vasvillát, két csákányt, két kalapácsot, két ásót, két lapátot, két véskürtöt, két petróleum fáklyát vagy zárt lámpát, hat vedret és két drb. egyenként 20 négyzetméter nagyságú takaróponyvát.

(3) Legalább háromszáz, de hétszáznál kevesebb lakóházból álló valamennyi köz-

ségben a (2) bekezdésben felsorolt tűzoltószereken és eszközökön felül készenléthben kell tartani még egy (tehát összesen két), az előző bekezdésben meghatározott felszereléssel ellátott országosan egységes szívó-nyomó fecskendőt tartozékaival és egy sugárkapcsolóval és még egy drb. 20 négyzetméter nagyságú, tehát három drb. takaróponyvát, még egy, tehát összesen három drb. vízfordó kocsit, végül egy támasztórudas, a község legmagasabb házának tetőzetéig felérő kihúzás létrát.

(4) Legalább hétszáz, de ezernél kevesebb lakóházból álló valamennyi községben készenléthben kell tartani a (2) és (3) bekezdésben felsorolt tűzoltószereken és eszközökön felül még; egy 6 légkörnyomás mellett négyszáz percliter teljesítményű teljesen felszerelt kismotoros fecskendőt 500 m kendentömlővel ellátva, minden fecskendőhöz egy-egy, összesen tehát négy vízfordó kocsit, két-két vedret és még egy negyedik takaróponyvát. Ez a rendelkezés nem vonatkozik olyan községre, melynek legalább három légkörnyomású vízvezeték van, vagy amelyben az e bekezdésben megkivánt beszerzéseket a helyi viszonyok egyébként nem teszik szükségessé. A (2) és (3) bekezdésben meghatározott felszerelést az ilyen községben is készenléthben kell tartani.

(5) Ha a községben (városban) ezernél több lakóház van, a tűzoltószerek és eszközök mennyiségét és minőségét a helyi viszonyok figyelembevételével — a másodfokú tűzrendészeti hatóság javaslatára a belügyminiszter állapítja meg.

(6) A belügyminiszter törvényhatósági jogú és megyei városokat, valamint nagy- és kisközségeket — teherbíró képességük figyelembevételével — tűzoltói szervezetük és berendezésük kiegészítésére kötelezhet. (T. 2. §. (1) bek.)

(7) A község az 1940. év végéig köteles tűzoltófelszerelését az (1)–(4) bekezdésben meghatározott, illetőleg az (5) bekezdés szerint szükséges készlet mértékéig fokozatosan kiegészíteni. Ezt a határidőt a belügyminiszter egyes esetekben — a másodfokú tűzrendészeti hatóság indokolt előterjesztésére — meghosszabbíthatja. A (6) bekezdés

értelmében megállapított kiegészítési kötelezettség teljesítésének határidejét a belügyminiszter állapítja meg. A légvédelmi szükségletre a jelen bekezdésben meghatározott határidő nem vonatkozik.

A tűzoltószeres és eszközök beszerzésénél követendő eljárás.

139. §. (1) A fecskendőket és az ahhoz szükséges tömlőket országosan egységes csavarral kell ellátni. (2. sz. melléklet.)

(2) Nagyobb értékű tűzoltószeret (pl. fecskendőt) megrendelni s azt javíttatni vagy átalakíttatni csak tűzoltószer készítésével, javításával és átalakításával rendszeresen foglalkozó, a szakszerű munka elvégzése szempontjából teljesen megbízható belföldi vállalatnál szabad.

(3) A tűzoltószeres és eszközök beszerzésére a közszállításokról és a hazai beszerzés kötelezettségéről szóló 50.000/1934. K. M. sz.¹⁰⁾ rendelet rendelkezései az irányadók. Vármegyei törvényhatóságok a területükön lévő községek tűzoltószer-szükségleteit a következő évre vonatkoztatva minden év november hó 1-ig kötelesek összeírni és azok szállítására a versenytárgyalást együttesen kiírni. A versenytárgyalás kiírása előtt törvényhatósági jogú és megyei városban a tűzoltófőparancsnokot, illetőleg parancsnokot, kis- és nagyközségekben a vármegyei tűzrendészeti felügyelőt meg kell hallgatni. Az ajánlati feltételek között és a vállalkozóval kötött szerződésben ki kell mondani, hogy a szállítási költségek a vállalkozót terhelik és a szállítás is az ő veszélyére történik.

(4) A felbontott ajánlatokat véleményes javaslatként végezt ki kell adni az illetékes vármegyei tűzrendészeti felügyelőnek, illetőleg törvényhatósági jogú városban a tűzoltófőparancsnoknak. A vármegyei tűzrendészeti felügyelő, illetőleg tűzoltófőparancsnok késedeclem nélkül véleményt nyilvánított arról, hogy az ajánlatok közül — figyelemmel a korszerűsége és a helyi tűzrendészeti viszonyokra is — melyik a legelőnyösebb.

(5) A községek és városok részére megrendelt nagyobb tűzoltószereseket az illetékes

vármegyei tűzrendészeti felügyelő, illetőleg törvényhatósági jogú városban a tűzoltófőparancsnok bevonásával a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség vizsgálja meg és látja el próbálappal. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség által kifogásolt tűzoltószeret átvenni nem szabad. Község részére megrendelt minden tűzoltószeret, tűzoltófelszerelést és tűzoltói ruházatot a vármegyei tűzrendészeti felügyelő, város részére megrendeltet pedig a hivatásos tűzoltóság főparancsnoka (parancsnoka) vesz át.

(6) A tűzoltószeresekről és eszközökről két példányban leltárt kell készíteni. E leltár egyik példányát a tűzoltószerteráiban kell elfüggeszteni, másik példányát pedig a községi előjáróság, (városban az elsőfokú tűzrendészeti hatóság) irattárában kell megőrizni. A leltárnak mindig a tényleges helyzetet kell feltüntetnie.

(7) Gyár, malom, nagyobb ipartelep vagy uradalom tűzoltófelszerelése és az ennek elhelyezésére szolgáló épület építése tekintetében kis- és nagyközségben a vármegyei tűzrendészeti felügyelő, városban a tűzoltófőparancsnok (parancsnok), az érdekelt felkérésére, díjmentesen véleményt adni köteles.

A tűzoltószereseknek és eszközöknek használható állapotban tartása.

140. §. (1) A tűzoltószereseket és eszközöket állandóan jókarban, használható és kivonulásra kész állapotban kell tartani.

(2) Ha tűzoltószer vagy tűzoltóeszköz lényegesebb javításra szorul, ezt az illetékes tűzrendészeti szakértő — a javítás okának és céljának részletezésével — a helyi hatóságnak késedeclem nélkül jelenteni köteles. A javítással felmerülő összeget csak akkor szabad kiutalni, ha az illetékes tűzrendészeti szakértő a javítás pontos teljesítését igazolja.

(3) A tűzoltószeresekkel és eszközökkel a helyi tűzoltóparancsnok rendelkezik. Azokat kizárólag rendeltetésük céljára szabad használni. A tűzoltószeresek állandó gondozásával és karbantartásával községben a működő tűzoltóság egyik tagját kell megbízni. Ahol fizetett tűzoltó van, ezt a feladatot az teljesíti.

¹⁰⁾ B. K. 1934. évf. 509. lapon.

Háznál tartandó tűzoltóeszközök.

141. §. Községben (tanyán, uradalomban) minden háznál könnyen hozzáférhető helyen legalább egy tetőig érő létrát, egy tűzhorgot és egy szikracsapót kell tartani. A padlásokon tartandó tűzoltóeszközökre vonatkozóan a légvédelmi rendelkezések irányadók.

Mentőeszközök és szerek beszerzése.

142. §. (1) A helyi viszonyok által megkívánt mértékben minden község tűzoltóságát el kell látni az első segélynyújtáshoz szükséges mentőszerekkel és felszerelési tárgyakkal, különösen hordággal, továbbá keményfából vagy horganybádogból készült, zárható és az alábbiakat tartalmazó mentőszekrényvel:

- a) tíz drb. 10 cm széles és 5 m hosszú, tíz drb. 8 cm széles és 4 m hosszú, tíz drb. 6 cm széles és 5 m hosszú vízszívó szövetből (hydrofil gazeból) és tiszta gyapotból (vattából) összeállított, sebfedő kötszerpárnával, valamint 1 drb. kötszercapocsal (biztosító tüvel) ellátott és külön-külön viaszpapírba csomagolt, gyorskötésre szolgáló mullpólya (ú. n. kész sebkötöző csomag),
- b) ezer gr. tiszta gyapot (vatta), 20 drb. 25 gr-os és 50 drb. 10 gr-os csomagban,
- c) öt csomag vízszívó szövet (hidrofil gaze) $\frac{1}{2}$ méteres csomagban,
- d) öt drb. háromszögletű $80 \times 60 \times 120$ cm nagyságú kendő (kalikó anyagból), egyenként külön tiszta papírosba burkolva,
- e) négy drb. egyenként 50 gr vazelint tartalmazó, csavaros kupakkal és a 91.272/1928. K. M. számú¹¹⁾ rendeletnek megfelelő, tartalmát és rendeltetését jelző, továbbá használati utasítást is tartalmazó, címkével ellátott olyan fémhüvely (tubus), amelyből a vazelin kinyomható; a címkén a következő használati utasítással: „Használatkor a fedőt le kell csavarni, másik vége felől teljesített enyhe nyomással a szükséges mennyiséget vízszívó szövetre kell kikenni és a szövetet az égési sebet be kell kötni”,
- f) huszonnégy drb. közép nagyságú biztosító tü,

g) egy drb. közép nagyságú (kb. 15 cm hosszú) nikkelezett olló,

h) egy drb. anatómiai csipesz (viaszpapírba csomagolva),

i) tíz drb. egyenként 5 gr 5%-os jódtinktúrát és pamacsot tartalmazó, leforrasztott és címkével ellátott barnaszínű üvegsövecske (fiola) kis dobozban, a dobozon a következő használati utasítással: „Használatkor a csövecskének kötszerral fedett végét le kell törni és a csövecskét letört végével lefelé fordítani, mire a kiömlő jódtinktúra átnedvesíti a csövecskén túlerő pamacsot, mellyel a seb környékét be kell vonni; nem ártalmas, ha a jóddoldatból néhány csepp a sebbe jut”,

j) tíz drb. egyenként 2 gr aetheres szeszt (spiritusz aetherus Hoffmanni) tartalmazó, beforrasztott és címkével ellátott szintelen üvegsövecske (fiola) kis dobozban, a címkén a következő használati utasítással: „Használatkor a csövecske nyakát le kell törni és tartalmát $\frac{1}{2}$ pohár vízbe öntve, a balesetet szenvedettel — a szívűködés fokozása végett — meg kell itatni”,

k) négy drb. 30 cm hosszúságú bádogból, vagy drótból készült és négy drb. 50 cm hosszúságú bádogból, vagy drótból készült Kramer-sín (amennyiben a mentőszekrényben nem férnének el, úgy annak oldalán kívülről helyezhetők el),

l) egy drb. kisebb ivópohár alumíniumból,

m) egy drb. körömkefe,

n) egy drb. körömtisztító,

o) egy drb. mosószappan fémdobozban,

p) az első segélynyújtást ismertető, világos és könnyen érthetően írt füzet; végül

r) a mentőszekrény tartalmát feltüntető jegyzék (a szekrény fedelének belső oldalára ragasztva).

(2) Az (1) bekezdésben említett mentőládából és hordágyból annyi darabot kell beszerezni és a tűzoltóság tagjaiból annyi mentőrajt kell felállítani, ahány egységes fecskendő tartására a község köteles. Ahol több mentőrajt működik, ott szekérre felszerelhető korszerű hordágyat is be kell szerezni.

¹¹⁾ B. K. 1928. évf. 748. lapján.

XVI. Fejezet.

Tűzoltói készenlét, éjjeli őrség.

Tűzoltói készenlét.

143. §. (1) A tűzrendészeti hatóság legalább 300 lakóházból álló községben éjjelnappal, 300 lakóháznál kisebb községben pedig csak éjjel, egész éven át tartó tűzoltói készenlétet rendelhet el.

(2) Az (1) bekezdésben említett szolgálatot két-két tűzoltó teljesíti. A szolgálatot teljesítő tűzoltók száma azonban nem lehet kevesebb, mint ahány fecskendő tartására a község kötelezve van. A tűzrendészeti hatóság megengedheti, hogy kisebb községben a tűzrendészeti készenléti szolgálatot az éjjeli őr lássa el.

(3) A tűzoltói készenlét feladata:

a) őrködés a lakosság személy- és vagyonsbiztonsága felett, különösen a tűveszélyt és más közveszélyt illetőleg;

b) tűz esetén a riasztás;

c) a tűzoltószerkek és eszközök készenléthe helyezése;

d) az első tűzvédelmi és mentő intézkedések megtételéről gondoskodás;

e) a tűzoltóparancsnokság ellenőrzése mellett a tűzoltószerkek tisztántartása és őrzése.

(4) Városban a készenléti és azzal kapcsolatos egyéb szolgálatot a hivatásos és a tűzvédelmi szempontból ez alá rendelt önkéntes tűzoltóság látja el.

Távbeszélő felhasználásának biztosítása.

144. §. (1) Abban a községben és városban, ahol távbeszélő van, a tűzoltólaktanyát, illetőleg a tűzoltói készenlét helyét és a tűzoltótisztek lakása közül legalább a tűzoltóparancsnok lakását is távbeszélő állomással kell felszerelni. Erről a község (város) háztartása terhére gondoskodik.

(2) Olyan községben (városban), ahol a posta csak meghatározott időben tart távbeszélő-szolgálatot, gondoskodni kell arról, hogy a tűzoltóság (parancsnok lakása is), továbbá a m. kir. csendőrség és a m. kir. csendőrség működése területén a m. kir. csendőrségszolgálati szünet alatt is felhívható legyen.

Éjjeli őr szolgálat.

145. §. (1) Nagy- és kisközségekben rend-

szeres éjjeli őr szolgálatot kell tartani. (T. 11. §.)

(2) A készenléti szolgálatot teljesítő tűzoltó mellé, ha a községben legfeljebb 300 lakóház van, két-két, minden további 300 lakóházig további két-két éjjeli őrrel rendel ki a község előljárósága. Az őröket úgy kell beosztani, hogy a kirendelt éjjeli őrök fele éjjel előtt, fele pedig éjjel után teljesítsen szolgálatot.

(3) Az éjjeli őröket elsősorban erre a szolgálatra önként jelentkező alkalmas férfiak közül kell kijelölni. Ilyenek hiányában a községben épült minden lakóház tulajdonosa felváltva teljesít éjjeli őr szolgálatot. Aki a községben több lakóház tulajdonosa, mindenik lakóháza után külön köteles éjjeli őr szolgálatra.

(4) Ha a (3) bekezdésben említett háztulajdonos nő és az (5) bekezdés értelmében ránézve mentesség nem áll fenn, éjjeli őr szolgálatra 18 évesnél idősebb férficsaládtagját, férfi alkalmazottját, vagy napszámását állítja ki. Ha a háztulajdonos 18 évesnél fiatalabb kiskorú, helyette törvényes képviselője gondoskodik éjjeli őr kiállításáról. Maga helyett 18 évesnél idősebb férficsaládtagját, férfialkalmazottját vagy napszámását állíthatja ki éjjeli őr szolgálatra mindenki más is, aki az éjjeli őr szolgálat kötelezettségét nem kívánja személyesen teljesíteni. Az éjjeli őr szolgálatra kiállítottakért az őt kiállító felelős.

(5) Az éjjeli őr szolgálat kötelezettsége alól mentes a községi előljáróság tagja, a községi rendőr, a harangozó, erdő- és mező-őrök és a hivatásos vagy tényleges tűzoltói szolgálatot teljesítő tűzoltó.

(6) A 21. §. (5) bekezdésében felsoroltak, továbbá azok, akik az 1890:1. tc. 49. §-a értelmében mentesek mind a kézi, mind az igás közmunka vagy csak a kézi munka kötelezettsége alól, az éjjeli őr szolgálat kötelezettsége alól is mentesek.

(7) Ha a községben épült lakóháznak több a tulajdonosa, a tulajdonosok maguk közt megegyezhetnek, hogy közülük melyik teljesítse az éjjeli őr szolgálatot. Egyébként az éjjeli őr szolgálat kötelezettségének sorrendjét a községi előljáróság állapítja meg. A megállapítás ellen felszólamlással lehet

élni a főszolgabíróhoz, aki végérvényesen határoz. A sorrend megállapítása tekintetében a szolgálatra kötelezettek betűrendjébe lehet alapul venni, megfelelően alkalmazni lehet azonban ezzel kapcsolatban a 21. §. (7) bekezdését is.

(8) A soros éjjeli őr köteles a szolgálat megkezdésekor a készenléti szolgálatot teljesítő tűzoltónál jelentkezni, aki őt szolgálatára beosztja és annak teljesítésére felügyel.

(9) Az éjjeli őr kötelessége szolgálatban örködni a lakosság személy- és vagyonbiztonsága felett. Minden gyanús esetet köteles a készenléti szolgálatot teljesítő tűzoltó útján a községi elöljáróságnak bejelenteni. Azzal az éjjeli őrrel szemben, aki szolgálatából igazolatlanul elmarad, aki magát nem helyettesíti, aki szolgálatát hanyagul látja el, vagy a készenléti szolgálatot teljesítő tűzoltóval avagy a községi elöljárósággal szemben engedetlen magatartást tanúsít, a 23. §. (3) és (4) bekezdésének rendelkezései szerint kell eljárni.

(10) Különleges viszonyok között vagy a légvédelmi készültség tartama alatt, ha a köz- és vagyonbiztonság veszélyeztetett érdekei megkívánják, jogában áll az elsőfokú tűzrendészeti hatóságnak a (2) bekezdésben megállapított éjjeli őrök számát felemleni.

NEGYEDIK RÉSZ.

Mentő tűzrendészet.

I. Fejezet.

Tűz kitérése esetén követendő eljárás.

Kitört tűz bejelentésének kötelezettsége.

146. §. (1) Az a helyben lakó, aki tűz kitérését veszi észre, köteles azt lakóhelyén a tűzoltóságnak vagy a legközelebbi közbiztonsági közegnek (rendőr, csendőr) avagy a rendőrhatalóságnak, községi jegyzőnek vagy bírónak késedelem nélkül tudomására hozni.

(2) A kitört tüzet a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő módon — a légvédelemmel kapcsolatos jelzésektől eltérően — kell jelezni. A tűzjelzés módját a légvédelmi rendelkezésekben foglaltak figyelembevételével a vármegyei tűzrendészeti szabályrendeletben kell meghatározni.

Távbeszélőnek tűz, más elemi csapás, baleset vagy légi támadás bejelentése céljából igénybevétele.

147. §. Tűz, vagy más elemi csapás, úgyszintén baleset, továbbá légitámadás bejelentésére és az ezekből folyó intézkedések megtételére távbeszélőjét — a kereskedelem- és közlekedésügyi, valamint a honvédelmi miniszter által kiadott szabályzat értelmében — mindenki köteles mindenkor haladéknélkül helyi beszélgetésekre díjtalanul rendelkezésre bocsátani.

Tűz jelzése esetén követendő eljárás.

148. §. (1) Tűz jelzése esetén elsősorban a tűzoltószernek és eszközöknek, valamint víznek gyorsan a helyszínére szállításáról és a mentésről kell gondoskodni. A helyi tűzoltóság vezetője a légénység szállítására s a tűzoltószer és eszközök vontatására — elkerülhetetlen szükség esetén — bármely légvédelmi szolgálatra igénybe nem vett — magán- vagy közhasználatú járművet igénybevehet.

(2) A vész helyére vonuló tűzoltóság és mentők részére közforgalom céljára szolgáló úton, téren és sorompónál szabad útát kell biztosítani. Az említettek szükség esetén magánterületen is áthaladhatnak.

(3) A tűzoltók és mentők szolgálatban lévő járműveire a lakott területre megállapított sebesség-korlátozó rendelkezések nem vonatkoznak ugyan, a járművet azonban csak olyan sebessen szabad vezetni (hajtani), hogy a vezető a járműnek mindenkor ura legyen, a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse s a járművet szükség esetén kellő időben megállíthassa.

(4) A kitört tüzről a m. kir. rendőrség működése területén a tűzoltóság a rendőrséget, egyéb helyen a községi (kőr-) jegyző vagy bíró a csendőrséget késedelem nélkül értesíteni köteles. Rendkívüli viszonyok között az ilyenkorra megállapított rendelkezések az irányadók.

(5) A tűzoltóság állandó működési területén kívül fekvő más városban (községben) kitört tüzhöz csak a 12. §. (3) bekezdésében meghatározott esetben és módon vonulhat ki. Lófogató tűzoltószer vontatására az útba eső községek — szükség